Ի. ՏԱՐԻ 1903 — ԹՈՒՄԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ՄԱՐԵՐԻ 4382 — Հ. Տ. 21 ՄԱՅԻՍ 1890 — Ն. Տ. 2 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 15 ՇԷՎ ՎԱԼ, 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԱՆ ԻՐԵՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂՎԻ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱՐԵՎԵԼՔ» ՕՐԱԳՐԻ
Գալատիա, Նորատունկեան-խան

دره‌لطه‌ده نورادونكيان خانى ده‌ده‌لك

غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ հասցեով տարեկան	150
» » կիսամեայ	80
» » եռամսեայ	40
Տարեկան	300
» կիսամեայ	160
» եռամսեայ	80
Օտարոց	120
» կիսամեայ	60
» եռամսեայ	30
Յայտարարութիւնք գրասենեակս կողմէ	
Յայտարարութիւնք գրասենեակս մէջ	

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 21 ՄԱՅԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԲԵՌՆԱԿԻՐՔ

Անցեալ օր Լէ-Ֆիգարօ հրաշալի խոյզ սը խալ մ'ըրած էր Պոլսոյ և Ղալաթիոյ Մաքսատանց բեռնակիրները քուրդ են ըսելով։ Ասոնք հայ են։ Պոլսոյ Մաքսատան մէջ կան իբր վեց հարիւր բեռնակիրք, որոց ամենքն հայ են, բաց ի 50-60 հոգիէ, որք քուրդ ալ չեն, այլ Զանգեզուրցի Թուրքեր։ Ղալաթիոյ Մաքսատան բեռնակիրներն իբր 400 հոգի են, ամենքն ալ հայ։ Ասոնց կէսը կառնակի վրայ կը կրեն բեռները, կէսն ալ ձողի վրայ։ Թէ՛ Ղալաթիոյ և թէ Պոլսոյ կողմը բեռնակիրք մէկ մէկ արհեստատեղ ունին, (Քեհեխա կամ Ագա,) որ Պէրաթիով կ'անուանի ցեխանս, և իւր իշխանութեան ներքեւ ունի տասնապետներ, դրագրեր և դանձապետներ։ Այս պաշտօնէութիւնը վաճառականներէն առնուած բեռնագնէն իւր որոշեալ բաժինը կ'առնու։ Պոլսոյ Մաքսատան բեռնակիրք իրենց ընկերական տեղուն ունին և Ղալաթիոյ բեռնակիրք՝ իրենց առանձին տեղուն, յորս կը կեդրոնանան վաճառականներէն առնուած բեռնագինը։ Ամբողջ գումարին 100ին 5 էն մինչեւ 10 համեմատութեամբ կ'առնուն Քէհեխան և իւր պաշտօնեայք։—Եթէ բեռնակիրց թիւն ամբողջ գանուի, քիչ մը պակաս կ'իյնայ պաշտօնէութեան, և եթէ՝ ինչպէս հիմա՝ բեռնակիրց թիւն որոշեալ քանակութենէն պակաս է, պաշտօնէութեան բաժինն աւելի կուգայ։ Ղալաթիոյ բեռնակրաց կազմակերպութիւնն աւելի կանոնաւոր է քան Պոլսոյ բեռնակրացը։ Դործոյ շատութեան համեմատ, բեռնակրաց վարձքն 50 էն մինչեւ 70 դրուշ կ'արտադրէ շաբաթն։ Այս աննշան վարձքով պիտի ապրին, հայրենիքը դրամ պիտի ղրկեն, մատ առ մատ պիտի վճարեն այն պարտք որ իրենց ի կ. Պոլիս պանդխտութեան պատճառ եղած է, և պիտի հատուցանեն կառավարական տուրքերն, այսինքն՝ ի կ. Պոլիս 180 դրուշ մարդ գլուխ, զոր քաղաքապետութիւնը կը գանձէ, մինչեւ առաջին կարգի արհեստաւորին կամ խանութպանին տարեկան տուրքը չորս մէճիտիէ է միայն, երկրորդ կարգի արհեստաւորին կամ խանութպանին՝ երեք մէճիտիէ և արհեստաւորի Էշէֆին՝ մէկ մէճիտիէ։ Բեռնակիրն իւր չորս կամ հինգ շաբաթական հոս քաղաքապետական տուրք վճարելէն զատ, հայրենիքին մէջ քանի մը մէճիտիէներ պէտք է վճարէ իբրեւ գինուորական տուրք, բաց ի կալուածական տուրքերէ և տասանորդներէ, իւր տեղական ստացուածոց համեմատ։ Ամենէն քիչ հինգ տարի կը կենայ բեռնակիրն ի կ. Պոլիս, բայց շատեր 10–15 տարիներ կը մնան, և ոչ սակաւք հոս կը մեռնին։ Երբ բեռնակրաց որոշեալ թիւն ամբողջացած գտնուի, նորեկ բեռնակիրը պարտի իւր կարգին սպասել՝ տարի մը կամ երկու տարի ձրի աշխատելով, միայն օրական հացն ընդունելով Քէհեխային, իբր թէ յատարտ իւր ապերախտ նոր-ընծայութեան մեծ բախտի մը պիտի արժանանար։

Այս հակիրճ ծանօթութիւն գաղափար մը կուտայ թէ ո՞րպիսի տառապանաց ենթակայ կը գտնուի խեղճ բեռնակիրը։ Կառավարական տուրքը վճարելու համար վաշխառուէն դրամ փոխ առած և պարտքի տակ ինկած է, որ 5-10-20 ոսկիէն աւելի չէ ի սկզբան, բայց շուտով կ'ուռի կը բազմանայ։ Կ. Պոլիս կուգայ աշխատելու։ բայց ո՛չ արհեստ գիտէ, ո՛չ ուսմունք ունի։ իւր միակ դրամագլուխ իւր առողջութիւնն է և իւր ֆիզիքական հոյակապ ոյժ։ Բայց առաւօտէն մինչեւ երեկոյ ծանր բեռներ կրել կորաքամակ, քրտնիլ ու պաղիլ, հացով ու պանիրով կամ քիչ մը բանջարեղենով սնանիլ խնայութեան համար, գիշերն անցուցանել անձուկ գաբչանոց սենեկի մէջ ուր 10-15 բեռնակիրք դիզուած են՝ միշտ խնայութեան համար, այսպիսի կեանք, մանաւանդ պոլսական կլիմայնեներքեւ, մահաբեր է գաւառացւոյն, ո՛րչափ եւս առոյգ լինի, և այս է պատճառն որ այն քաջակազմ ու յաղթանդամ բեռնակիրք որք ի սկզբան՝ երբ նոր եկած են գաւառէն՝ մեր աքանչացման առարկայ կը լինին իրենց գերազանց ֆիզիքական երեւոյթով, մի քանի տարի ետք վատուժ էակներ կը դառնան, հաճախին կը ծռի, դէմքերնին կը խամրի, և ըստ մեծի մասին կ'երթան խնամք և հանգիստ խնդրել Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ։ Եթէ հեւաքրքիր ոմն աչքէ անցուցնէ Հիւանդանոցի բժշկական Տեղեկագրերը, կը գտնէ թէ այն կայտառ գաւառացւոց մէջ ամենէն աւելի յաճախագէպ հիւանդութիւնն է թոքախտ, որ յառաջ եկած է մնուցդի անբաւականութենէ, օդի անմաքրութենէ և մարմնոյ բարեխառնութեան յաճախակի փոփոխմանց պատճառած շնչառական տկարութիւններէ, որք ի սկզբան թեթեւ բան մը կը համարին, ինչպէս կուրծքի հարբուխ, կամ թոքատապ, և շրջմանուելով թոքախտի կը փոխուին։ Իրենց միակ դրամագլուխով, որ է առողջութիւն ու զօրութիւն, այս բեռնակիրք կենաց պայքարը կը սկսին, և երբ այդ դրամագլուխը կը կորուսանեն, յոյս չկայ պայքարը վերսկսելու։ Մեռած են արդէն։

Այս դրութիւն այսպէս եկեր է այսպէս կ'երթայ, և դարեր կընայ տեւել այս արեւելեան անշարժութեան մէջ։ Հաղարաւորներ զոհ գացած են այս դրութեան, ու պիտի երթան տակաւին։ Կարելի չէ՞ ո՛և է բարւոքում մը բեռնակրաց նիւթական ու բարոյական վիճակին մէջ։ Բեռնակիրք կարծուածին չափ անտարբեր չեն իրենց վիճակին, և փոխադարձ օգնութեան տեսակ մը կազմակերպութիւն կ'ներեւի իրենց մէջ, որ օգտակարապէս կրնայ ընդարձակուիլ։ Ըսինք թէ բեռնակրաց վարձքն ընկերական կամ էնտաֆական մնուցդի մը մէջ կը հաւաքուի, և անտի կը բաշխուի։ Պաշտօնէութեան բաժինն հանելէ ետք, որ Քէհեխային մինչեւ Թահսիլտարն աստիճանաբար կը փոխուի, ամեն բեռնակիրք հաւասար բաժին կ'առնուն։ Երբ բեռնակիր մը հիւանդանայ, իւր ընկերք եթէ համեստին թէ ծանր բան մ'է (և այս համեմատութիւնը երբեմն երկար կը տեւէ), Ազգ. Հիւանդանոց կը ղրկեն զնա, և ցորչափ հիւանդ մնայ, անոր բաժինն կէսն իւր հաշուոյն կը պահեն և միւս կէսն ընկերական մնուցդին կը թողուն՝ հաւաքական պիտոյից գործածուելու։ Բեռնակրաց ընկերութիւնն ամենայն մը կուտայ Հիւանդանոցին, որուն տարին մէկ երկու անգամ ալ նուէրներ կ'ընէ։

Թէեւ այսպէս հաւաքից համար հաւաքական մնուցդ մ'ունին, բայց ծախուց համար ամեն ոք ինքնագլուխ է, բաց ի հիւանդութեան մէջ։ Իւր 50-60 կամ առաւելն 70 դրուշի շաբաթականն ամեն բեռնակիր իւր ուզած կերպին կը գործածէ։ Իւր գլխաւոր ծախքն է ուտեստ։ Ամեն օր նպարավաճառին կը դիմէ հաց, պանիր, հելվա, պտուղ, կամ եփած բան մը գնելու քանի մը փարայի։ Ցաւալի է որ՝ ապրուստին անբաւականութեան հակառակ, իրենց մէջ մնլներ ալ կան որք չափազանց դրամ կուտան ըմպելիքի, որով բոլորովին կը խանգարեն իրենց համեստուն եւ մնացորդը։ Բայց մեծամասնութիւնը կը զգայ խնայութեան աննահանջելի հարկը, ուրբաթը վճարելու, երկիրը դրամ ղրկելու և ֆէյզէին հաշիւը քիչ քիչ կարգադրելու համար։

Ակնհայտ է ուրեմն որ բեռնակիրք կարեւոր խնայութիւն մը կրնան ընել եթէ ծախուց մասին ալ ընկերաբար գործեն, այսինքն՝ եթէ իրենց ամենէն աւելի պէտք եղած բաներն, ուտեստը, մեծաքանակ գնեն, և իւր բուն գնով տան իրենց ընկերաց, որովհետեւ բաշխաւորութեան և մանրավաճառաց շահն իրենց ընկերական մնուցդին կը մնայ։ Կարելի է Պոլսոյ և Ղալաթիոյ կողմը բեռնակրաց համար մէկ մէկ խանութ հաստատել, ուր նպարավաճառին մատ առ մատ 50 փարայի ծախած հացը բեռնակիրը 40 փարայէն ալ ածան կրնայ գտնել, պանիրը գրեթէ կէս գնով, և այլք ըստ այմ։ Դործակցական գրութեան այս կիրառութիւն մասնաւորապէս կը պատշաճի մեր բեռնակրաց, քանի որ իրը հազար հոգի մէկ տեղ կը գտնուին իրենց գործին բնութեամբ, և ուրիշ նկատմամբ ալ գործակցական կամ էնտաֆական կապեր անպակաս են իրենց մէջ։

Ըսինք թէ բեռնակիրք տգէտ են։ Ասոնք գիւղացիներ են որք երբ մեկնեցան գիւղէն, դպրոց դեռ չկար հոն, և կարող չենք ըսել թէ այսօր իսկ հայաբնակ գաւառաց ամեն կողմը գիւղերը դպրոց ունին։ Դիտելի է որ կարդալ, գրել և հաշուել գիտցող հայ գիւղացիք Կ. Պոլսոյ մէջ քիչ մը աւելի բարձր դիրք կը բռնեն։ Մասնաւորաց դործին մէջ կը մնանեն, ուր անյուշտ աւելի աղէկ կը վարձատրին ու կը խնամուին, և մինչեւ իսկ եթէ բեռնակիր էնտաֆին մէջ մնանեն, դրագիր կամ դանձապետ կը լինին, որով մէկի տեղ մէկ ու կէս բաժին կ'ընդունին, և բեռ կրելու տաժանելի պարտաւորութենէն զերծ կը մնան։ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ բեռնակրաց նման, խաղիւղի ադիւտարանաց քանի մը հազար բանւորք եւս հայ գիւղացիներ են, և ասոնց հետ քանի մը վայրկենի խոսակցութիւն բաւ է ցոյց տալու համար թէ ո՛րչափ ազէտ մնացած են։ Շատեր ո՛չ միայն կարդալ չեն գիտեր այլ և բացարձակ կը մերժեն ամեն ուսմունք, առարկելով թէ «կարդալ գրել սովրողները բրոա (բղոքական) կը լինին»։ Այս բանւորաց և այս բեռնակրաց մէջ կայ փոքր մասնմը որ կիւրակի օրերը կը կարդայ, կամ կարդացողի մը մօտիկ կ'ընէ, կամ Ղալաթիոյ կիրակնօրեայ վարժարանը կը յաճախէ, որ այս խեղճ գիւղացւոց մէկ մասին համար ճշմարիտ բարիք եղած է։ Եթէ այս կիրակնօրեայ վարժարանի դրութիւնն ընդարձակուէր, եթէ Պոլսոյ և Ռսկեզիւրի կողմն ալ այնպիսի վարժարաններ բացուէին, և եթէ այս բազմաշարաւոր հայ գիւղացիք քիչ շատ մտային փակութիւն ստանային, կ'հաւատանք թէ իրենց իրաւունքները պաշտպանելու և իրենց նիւթական վիճակը բարելաւելու աւելի եւս նախանձախնդիր կը լինէին, և աւելի կը յաջողէին ըստ ամենայնի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՆԴԻՐ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Թուրքիա և Եգիպտոս իրենց Պարտուց փոփոխման ձեռնարկեցին, Թուրքիա մասնակի գործողութիւն մը կատարելով, որ լիովին յաջողեցաւ, և կ'երեւի թէ Եգիպտական գործողութիւնն եւս պիտի յաջողի։ Եգիպտոս ի սկզբան իւր Առանձնաշնորհեալ Պարտքը միայն 5% էն 4%ի իջեցնել կը խորհէր։ բայց Ֆրանսայի առաջարկութեան վրայ, սոյն գործողութիւնն իւր միւս Պարտուց վրայ եւս տարածեց։ Ըստ վերջնական կարդադրութեան, որուն համեմատ խափական հրամանագիրն ալ ելաւ, 4% Պարտքի պիտի փոխուին (Ա) 5% Առանձնաշնորհեալ Պարտքն որոյ գումարն է 22,290,000 եգիպտական ոսկի։ (Բ.) 4½% Փոխառութիւնն 1888ի, որոյ գումարն է 2,250,000 ոսկի։ (Դ.) Տայրէի Սէնիէի խափական կալուածովք երաշխաւորեալ Պարտքն, որոյ գումարն է 8,580,000 ոսկի, և (Դ) Պանական կալուածոց (Տոմէնի) Պարտքն, որոյ գումարն է 5,170,000 ոսկի, ընդհանուր գումար 38,390,000 եգիպտական ոսկի, կամ իբր մէկ միլիառ ֆրանք։

Տոկոսաց միացմամբ և զեղչմամբ միօրինակ Պարտք մը չպիտի կազմուի, այլ յիշեալ չորս տեսակ Պարտուց տեղ երեք տեսակ Պարտք պիտի դանուին այսուհետեւ։ (Ա.) Առանձնաշնորհեալ նոր Պարտքն, որ 24,000,000 եգիպտական ոսկիէ պիտի բաղկանայ։ (Բ.) Տայրէի Սէնիէի նոր Պարտքն, և (Գ.) Տոմէնի նոր Պարտքը, առաջուան քանակութեամբ։ Տայրէի Սէնիէի և Տոմէնի երկուց վարչութեանց մէջ, բազմաթիւ ֆրանսացի պաշտօնեայք կան, և զասոնք իրենց պաշտօնին մէջ պահելու նպատակաւ է որ Փարիզի կառավարութիւնը չուզեց որ չորս Պարտքերն ի մի ձուլուին, և հետեւապէս մասնաւոր վարչութիւնք վերնան մէջ տեղէն։ Անգլիացիք եգիպտական վարչութեան զանազան ճիւղերուն մէջ այնքան մնացուցին անգլիացի պաշտօնատարներ որ կարելի չէ պախարակել Փարիզի կառավարութիւնը՝ ֆրանսացի պաշտօնատարները պահելով յեգիպտոս Ֆրանսայի ազդեցութեան յետին դործիքն անվնաս թողուլ փափաքելուն համար։ Ի Փարիզ ընդհանուր համազում կը տիրէ թէ Անգլիացիք Տայրէի Սէնիէի և Տոմէնի երկուց վարչութեանց ջնջուիլ պահանջելով՝ կէս նպատակի ունէին Ֆրանսացւոց ձեռքէն խլել այն յետին դիրք որուն կրթնած է իրենց ազդեցութիւն յեգիպտոս։ Նոյնպէս հավատէն ֆրանսական ազդեցութիւնը բնաջինջ բառնալու անգլիական հնարամտութեանց դէմ, Պ. Ռիպօ հարկ դատած է պահել այս վարչութիւններ, թէեւ անոնց բարձումը կարեւոր խնայութիւն մը կը լինէր եգիպտոսի եկեմտից տեսութեամբ։ Եւ որովհետեւ Տայրէի Սէնիէի պարտաթուղթք ըստ մեծի մասին Ֆրանսացւոց ձեռքը կը գտնուին, Պ. Ռիպօ պայմանագրած է որ եգիպտական կառավարութիւնն 100ին 85էն պակաս չդնէ գանձք՝ ջնջելու կամ նոր թուղթեր տալու համար։ Եգիպտոսի Պարտուց փոփոխումն յառաջ եկած տարեկան շահը պիտի յանձնուի Հանրային Պարտուց միջազգային Յանձնաժողովոյն, մինչեւ որ դատարանք որոշեն թէ օրինաւորապէս ինչ նպատակի կրնան գործածուիլ այս խնայեալ հասոյթք։ Վերջապէս, Պարտուց փոփոխման հետ, Եգիպտոս 1,300,000 ոսկւոյ նոր փոխառութիւն մը պիտի կնքէ, որ Առանձնաշնորհեալ Պարտուց վրայ պիտի բարդուի, և պիտի գործածուի մասամբ Պարտուց փոփոխման ծախքը գոցելու և մասամբ հանրօգուտ շինութեանց և առոգմանց։

Ի Ս. ՏԵՂԻՍ

Թրատիեան կրօնաւորաց Միաբանութիւնն ընդհանուր ժողով մ'ընելով որոշեց այս Միաբանութեան համար վանք մը հաստատել յերուսաղէմ։ Պապը օրհնեց և քաջալերեց այս ձեռնարկութիւն, դրելով այս առթիւ թէ հոգ պէտք է տանիլ ի Ս. Տեղիս զօրացնելու Հռոմայ եկեղեցին։ Այն կրօնաւորք որք այս հիմնարկութիւնը պիտի ընեն յերուսաղէմ՝ նոր-Քալէտոնիական ազգատոհմէն մին էր այս զորս Բիւզանդն լրջաբար սիրած էր։ Սիրած էր զնա իր խարտեաշ գլխոյն սուրբ և կերպիւ իւրք լուսանիթ հրապոյրին համար, իր գեղեցիկ շնորհին համար, իր աչուքներուն զորովալիր պայծառութեան համար, որք, Անդրէգ ա'Անկլէդէսի աչուքներուն պէս, «էր» կը խնդրեին միշտ գոգցես։ Սիրած էր զայն նաեւ իր պարկեշտութեանն եւ արգիլեալ պտղոյ հմայքին համար, քիչ մը եւս համակրութեան թափով մը դէպի տարաբաղդ կին մը, որովհետեւ ամէն մարդէ աւելի լաւ գիտէր անոր ընտանեկան դառնութիւնները։ Պ. ա'Լմմաւէի հետ միեւնոյն ակուսիքն էր և իրենց ամուսնութեան առաջին ժամանակները քանիցս տեսած էր դերկոմսուհին որ եկած էր առաւօտուն փնտռելու զայն ակսիին մէջ, աչուքները կարմրած արցունքէ եւ քնատութենէ։

Ի մի բան, ձեռնարկած էր զայն մխիթարելու։ Չէր յաջողած։ Իր անյաջողութենէն չատ զարմացած և նախ բուսական վիրաւորուած, վերջ ի վերջոյ համակերպած էր իրր բարեկիրթ ազնուական եւ անկեղծութեամբ ընդունած էր այն տխուր մը զգուշաւոր բարեկամութիւնը զոր այդ հրապուրիչ կինը անկեղծութեամբ նուիրած էր իրեն։ Այդ վայրկենէն ի վեր շարունակեալ էին յաճախակի տեսնել զիրար՝ վատահելոյ, գուարթ եւ քիչ մը հեգնական մտերմութեամբ։

(Շարունակեալ)

—) 8 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷ
ԱՆԴՐԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Վարանումներով և բարբարանքներով պաշարուած, որոց իրական պատճառն ընդհանուր պիտի հակնայ ընթերցողն՝ եթէ մարդէն չէ գուշակած, երիտասարդ մարդքիկն, իր անտուգութեանը մէջ, ամէն բան առաջ կը փափաքէր ժամանակ շահիլ։ Ուստի այդ օրն եւ հետեւեալ օրերը շարունակեց իր շնորհալի բարեյաժամութեամբ մասնակցիլ ժընէի գաղթականութեան գուարճութեանց, հաւատացնելով իր հօրաքրոջը թէ խաղերուն եւ ծիծաղներուն մէջէն յառաջ կը վարէր բնաւորութեանց խորին ուսումնասիրութիւններ, զոր իսկապէս մտքէն իսկ չէր անցուներ։

Այդ միջոցները, գրեթէ ամէն օր, իր միջօրէի հանգիստէն յետոյ, տիկին ու Մոնդուռան կը նստէր փաք Ֆապրիս մաս, իր մեծ դահլիճին մէջ, ծուռգերուն վրայ առած իր շինիկը։ Գէագրիս յամախ ներկայ կը գտնուէր այս նիստերուն։ Բայց, գեղարուեստից մէջ իր ունեցած ձեռնհասութեան իրաւունքովը, Բիէռրոնի մարքիզն երբեմն կը մտնէր սրբագիրը, ուր գիրքերը դպրոց ունին։ Դիտելի է որ կարդալ, գրել և հաշուել գիտցող հայ գիւղացիք Կ. Պոլսոյ մէջ քիչ մը աւելի բարձր դիրք կը բռնեն։ Մասնաւորաց դործին մէջ կը մնանեն, ուր անյուշտ աւելի աղէկ կը վարձատրին ու կը խնամուին, և մինչեւ իսկ եթէ բեռնակիր էնտաֆին մէջ մնանեն, դրագիր կամ դանձապետ կը լինին, որով մէկի տեղ մէկ ու կէս բաժին կ'ընդունին, և բեռ կրելու տաժանելի պարտաւորութենէն զերծ կը մնան։ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ բեռնակրաց նման, խաղիւղի ադիւտարանաց քանի մը հազար բանւորք եւս հայ գիւղացիներ են, և ասոնց հետ քանի մը վայրկենի խոսակցութիւն բաւ է ցոյց տալու համար թէ ո՛րչափ ազէտ մնացած են։ Շատեր ո՛չ միայն կարդալ չեն գիտեր այլ և բացարձակ կը մերժեն ամեն ուսմունք, առարկելով թէ «կարդալ գրել սովրողները բրոա (բղոքական) կը լինին»։ Այս բանւորաց և այս բեռնակրաց մէջ կայ փոքր մասնմը որ կիւրակի օրերը կը կարդայ, կամ կարդացողի մը մօտիկ կ'ընէ, կամ Ղալաթիոյ կիրակնօրեայ վարժարանը կը յաճախէ, որ այս խեղճ գիւղացւոց մէկ մասին համար ճշմարիտ բարիք եղած է։ Եթէ այս կիրակնօրեայ վարժարանի դրութիւնն ընդարձակուէր, եթէ Պոլսոյ և Ռսկեզիւրի կողմն ալ այնպիսի վարժարաններ բացուէին, և եթէ այս բազմաշարաւոր հայ գիւղացիք քիչ շատ մտային փակութիւն ստանային, կ'հաւատանք թէ իրենց իրաւունքները պաշտպանելու և իրենց նիւթական վիճակը բարելաւելու աւելի եւս նախանձախնդիր կը լինէին, և աւելի կը յաջողէին ըստ ամենայնի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՆԴԻՐ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Թուրքիա և Եգիպտոս իրենց Պարտուց փոփոխման ձեռնարկեցին, Թուրքիա մասնակի գործողութիւն մը կատարելով, որ լիովին յաջողեցաւ, և կ'երեւի թէ եգիպտական գործողութիւնն եւս պիտի յաջողի։ Եգիպտոս ի սկզբան իւր Առանձնաշնորհեալ Պարտքը միայն 5% էն 4%ի իջեցնել կը խորհէր։ բայց Ֆրանսայի առաջարկութեան վրայ, սոյն գործողութիւնն իւր միւս Պարտուց վրայ եւս տարածեց։ Ըստ վերջնական կարդադրութեան, որուն համեմատ խափական հրամանագիրն ալ ելաւ, 4% Պարտքի պիտի փոխուին (Ա) 5% Առանձնաշնորհեալ Պարտքն որոյ գումարն է 22,290,000 եգիպտական ոսկի։ (Բ.) 4½% Փոխառութիւնն 1888ի, որոյ գումարն է 2,250,000 ոսկի։ (Դ.) Տայրէի Սէնիէի խափական կալուածովք երաշխաւորեալ Պարտքն, որոյ գումարն է 8,580,000 ոսկի, և (Դ) Պանական կալուածոց (Տոմէնի) Պարտքն, որոյ գումարն է 5,170,000 ոսկի, ընդհանուր գումար 38,390,000 եգիպտական ոսկի, կամ իբր մէկ միլիառ ֆրանք։

Ինչ որ ալ ըլլայ, տիկին ա'Լմմաէ Քանկագին մխիթարիչ մը և խորհրդակից մը էր օրիորդ սը Սառատոնի, անոր լրջեալ կացութեանը մէջ։ անոր աչքէ միայն Պէագրիս երբեմն վար կ'առնուր իր անզգած դիմակն եւ արցունք կը թափէր։ Եւ սակայն, նոյն իսկ անոր հետ, իր սիրտը կը պահէր իր գաղտնիքը։ Օր մը, արցունքներու մէջ գտնելով զայն իր սենեակը յետ այն վիրաւորիչ տեսարաններէն միայն զորս տիկին սը Մոնդուռոնի սրտնեղութիւնը չէր խնայեր նմա, դերկոմսուհին Քանքանագին խնդրեց անկից որ բաժնուի պառնուհէյն տունէն և ապաստանարան մը ընդունի իր տանը մէջ։ Պէագրիս վարանեցաւ, յետոյ, քիչ մը մտածելէ զկնի։

—Շնորհակալ եմ, ըսաւ զայն ողջագուրելով, բայց ներէ։ դեռ շատ հպարտ եմ, եւ չեմ կրնար գթութեան շնորհիւ կերակրիլ եւ բնակիլ։ Գէթ հոս բանի մը օգտակար կ'ըլլամ։ պարտականութիւն մը կը կատարեմ։ Ծառայութիւն մը կը մատուցանեմ։ ապրուստս կը հարեմ։ քու տանդ մէջ, պարզապէս հացկատակ մը պիտի ըլլամ։

Եւ որովհետեւ իր բարեկամուհին կը ջանար սիրեցարար յայտնաչարել անոր խղճահարութիւնը։

—Ասկից զատ, շարունակեց Պէագրիս տխուր ժպիտով մը, ամուսնիդ ետեւէն պիտի իյնայ։

Տիկին ա'Լմմաէ, որ կը ճանչնար իր ամուսինը եւ գիտէր թէ չատ կարող էր բանարարելու ասպնջականութեան սուրբ օրէնքները, գլուխը թաթուեց թախծութեամբ եւ ա'լ չպնդեց։

Տ'Լմմաէ դերկոմսը, իրեն նման չատ մարդոց պէս, իսկապէս կը փափաքէր կատարեալ պարկեշտ մարդ մը ըլլալ, ժուժկալ, կանոնաւոր բարուց տէր եւ խաղի թղթին թշնամի։ Եթէ խաղը, կիները եւ մինչեւ իսկ գինին կը սիրէր մինչեւ չուայտութիւն եւ ապականութիւն, պատճառն այն էր որ իրեն ձեռքը չէր այդ։ Հոգեբանները հաւանորէն կը նկատին զայն իբր զոհ մը որոշականութեան (déterminisme)։ բայց, ամիսներուն համար, պարզապէս հանած վարած մը էր։

Արտաքին տեսքը չատ հմայական էր, եւ նորբ ու սուր մտքի տէր։ Իր կինը չատ սիրած էր զինքը։ բայց ինք այնչափ անտես բրած, վշտացուցած եւ վիրաւորած էր զայն, որ սա անոր նկատմամբ անտարբերութեան ու արհամարհոյ զգացումներ ունէր այլ եւս։ Այսու հանդերձ կը կարեկցէր անոր, ինչպէս հիւանդի մը։ մինչեւ իսկ կը համակերպէր անոր տարօրինակ մենամուլութեան, որ էր կնոջն հաղորդել իր խաղի կորուստները, տարփանքները, բարոյական անկումն, երբեմն արտասուելով, եւ թէ ինչպէս կանանց պէտք ունէր մխիթարուելու համար խաղի կորուստներէն, եւ գինիի պէտք ունէր կանանց խարկանքէն մխիթարուելու համար։ Պիտի ըսուի թէ դերկոմսուհին չատ բարի ըլլալու էր այդ պատմութիւնները մոռի ընելու համար։ բայց երկիւղային բարութիւն ունեցող կիներ կան։

Տիկին ա'Լմմաէ այդ անարժան ամուսնէն երկու զաւակ ունեցած չէր, երկու տոնիպէն արտաքսուած են ֆրանսական իշխանութեանց կողմէ, որովհետեւ դժուարութիւններ կը յարուցանէին ֆրանսական դաղթական վարչութեան դէմ։

ՀԱՅԵՐ Ա'ՄԱՐԵՐԻԿԱ

Ամերիկեան թերթ մը հետեւեալ հետաքրքրաշարժ դէպքը կը պատմէ։

«Վիպական պատմութիւն մը սերտ կապակցութիւն ունի գաւառաստանի մը հետ որ այս օրերս սկսաւ երի գաւառին քաղաքային դատարանին մէջ։ Ստեփան Գ. Պապա Սիման անուն հայազգին իրը երեք տարի յառաջ կ. Պոլսէ յԱմերիկա եկաւ։ Ի Զիքագօ հաստատեցաւ, և արեւելեան ապրանաց վաճառականութեամբ յաջողցուց իւր գործ։ Ամուսնանալ ուզելով, ամուսնական ծանուցմանց դիմեց, և քանի մը առաջարկութիւններու պատասխան ղրկեց։ Այս կերպիւ ծանօթացաւ Օր. Պերթա Պիմանի, Նիւ Ձէրսի Նահանգին Ուսպրի քաղաքէն մանկամարդ աղջիկ մը։ Իրարու նամակներ գրելով փոխադարձապէս գոհ մնացին, և անցեալ ապրիլ օգոստոս ամուսն որոշեցին զի Սիման Ուսպրի երթայ, և եթէ ամենայն ինչ ի կարգին գտնուի, ամուսնութիւնը կատարուի։

«Սիման, մեկնելէն յառաջ, Հիմամուան կենաց ապահովագիր մը ձեռք բերաւ Ուզեւորաց Ընկերութենէն, 3.000 տալարի։ Ապահովագիրը ղրկեց առ Օր. Պիման, ըսելով թէ ինք (օրիորդը) պիտի գանձէ գումարն, եթէ ո՛և է արկած մը գայ իւր (Սիման) գլխուն։ Ռամ, Ուօթերբիսուն և Օկէնպուրիի երկաթուղւոյն վրայ, մինչ կառատուրը Նիւ Ֆէյնի կայարանը մտնելու վրայ էր, Սիման մէկ կառարեմէն միւսն անցնելու պատճառն յանկարծ կառատուրը շարժեցաւ, Սիման կառքերուն մէջտեղ ինկաւ, և ջախջախեցաւ մեռաւ։

«Օր. Պիման 3.000 տալարի (600 անգլ. ոսկւոյ) գումարը պահանջեց ապահովագրական ընկերութենէն, որ մերժեց, առարկելով թէ Սիմանի օրինաւոր ժառանգորդաց միայն վճարելի է։ Անկէ ի վեր Զիքագոյէ Ս. Բոստիքեան ներկայացած է իրրեւ ազգական հանդուցելոյն, և պէտք եղած թուղթերը ձեռք անցուցեալով, դատած է թէ՛ ապահովագրական ընկերութենէն 3000 տալարին վճարման համար, և թէ երկաթուղւոյ ընկերութեանց դէմ՝ ինքնուրոյն հատուցման համար։

«Միւս կողմէ, Օր. Պիման հիւանդ ինկաւ։ Արագընթաց թռչախտ բռնուեցաւ, և փետր. 14ին մեռաւ ի Ֆիլատէլֆիա։ Տարակոյս չկայ թէ պիտի ամուսնանար Սիմանի հետ, եթէ սա ողջամբ հասնէր իւր քով։»

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՑ ԵՒ ՌՈՍԷՐԴ ՔՈԼԷՋ

Նիւ Եորքի Քէյ-Դէյլի Մէյլ շաբաթաթերթին իւր մայիս 8 թուով կը հրատարակէ մայրաքաղաքիս Ռոսէրդ Քոլէճի Նախագահ Պ. Ճորճ Ուոչպրնի սուրագրութեամբ հրաւէր մը, որով ամերիկեան ժողովրդէն 150 հազար տալարի (30,000 անգլ. ոսկւոյ) նպաստ մը կը խնդրուի՝ Ռոսէրդ Քոլէճի դանազան պիտոյից համար։ Նախագահը կը բացատրէ թէ այս գրքարան 27 տարիէ հետէ կարեւոր դիրք

մը բռնած է ի Թուրքիա, բայց ժամանակիս քաղաքակրթական յառաջդիմութեանց բերմամբ, ժողովուրդն աւելի բաներ կը պահանջէ Ռոպէրդ Քոլէճէն, և իրաւամբ կը պահանջէ, մանաւանդ բնական դիտութեանց և ուսողութեան մասին։ Հետևապէս, երկու նոր դասախօսութիւններ պիտի հաստատուին այս ճիւղերու վրայ, և նոր չենք մը պիտի կառուցուի, որուն համար Վեհ. Սուլթանէն արտօնութիւն առնուած է։ Ցիշեալ 150,000 տոլարն հաղիւ կը բաւէ մեծադրեալ ձեռնարկութեանց, իսկ Պ. Ուօշպրն ինք Ամերիկա դառնուած միջոցին 25,000 տոլարէ աւելի չէ կրցած հաւաքել։

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ. ԵՒ ՊԻՋՄԱՐՔ

Վիլհելմ Կայսր Պիզմարք իշխանին գժգոհութիւն յայտներ է օտար լրագրպանները ընդունելուն և քաղաքական կարեւոր խնդրոց վրայ անոնց հետ երկար խօսակցութիւններ ունենալուն համար։ Կը մեծայ տեսնել թէ այս յանդիմանութիւն պիտի զօրէ՞։

—Պերլինի մէջ խօսք կայ թէ Հայոցլպէրկի Համալսարանը պիտի ջնջուի։

—Տքթ. Փեթերս, գերման երկրախոյզն, որ Լմին փաշան ազատել կ'ուզէր, չդտնելով Լմին փաշան, ետ կը դառնայ։ Եւ այնպիսի ճամբէ մը կը վերադառնայ ուր անշուշտ Լմին փաշային պիտի հանդիպի, որ, ի հաշիւ Գերմանիոյ, կ'ուզէր նոր երկրակալութիւններ ընել։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Անցեալ չորեքշաբթի Իտալիոյ դահաժառանգը Մոսքուայի մէջ քաղաքային նոր պալատան հիմնաքարը դրաւ։ Ռուս արքեպիսկոպոսն որ կը նախագահէր, լատիներէն բանախօսութիւն մ'ուղղեց իտալացի իշխանին, բարիդալուստ մաղթելով իրեն, և երկնային օրհնութիւն հայցելով Սաւոյի արքայական գերդաստանին վրայ։ Իշխանն ապա համբուրեց յունական խաչն։

—Անգլ. լրագիրք ամենք կ'իմանան թէ ռուս կառավարութիւնն այսուհետեւ օտար նաւերուն թոյլ չպիտի տայ Պալթիկ ծովու ռուսական նաւահանգիստներէն Սեւ ծովու ռուսական նաւահանգիստներն երթայ, և փոխադարձապէս։ Ցարդ այս ծովերուն մէջ մէկ նաւահանգիստէն միւսը բանիլ արդիլուած էր օտար նաւերուն, բայց այժմ մէկ ծովէն միւսն երթալն ետ կարդիլուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պուլկար կառավարութիւնը Կ. Պոլսէն պատասխան չէ առած այն հրաւէրին զոր ղրկած էր Պուլկաս-Եամպոլիի երկաթուղւոյն բացման հանդիսին առթիւ։ որովհետեւ այնպիսի պաշտօնական պատասխանով մը չէր ուզուեր Պուլկարիոյ արդի կացութիւնը ճանչնալու երեւոյթն ունենալ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ իրիկուն Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս հասած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Տրապիզոնի Առաջնորդ ընտրուած է Դեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեան։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այս շաբաթ երեկոյ Մայր-եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր արարողութեամբ դպրութեան ատենեան տուաւ 27 ընծայացուցաց։

Կը լսենք թէ Եդիպտոսի առաջնորդ Դեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան վերջնական կերպիւ հրաժարած է առաջնորդութենէն, իւր անձնական տկարութեան պատճառաւ։

Ուսումնական Խորհուրդն ազգ. ուսուցչաց և դաստիարակներու ապագան ապահովելու նպատակաւ հանգուսեան թոշակի մնաւուկ մը հաստատելու համար խորհրդակցութիւններ կատարած է։ Կ'բսուի թէ այդ նպատակաւ խառն նիստ մը պիտի ընէ Տնտեսական Խորհրդոյ հետ։

Բոզոքական ազգայինք՝ որ մինչեւ ցարդ Բերայի մէջ յատուկ ժողովարան չունին, վերջին օրերս որոշեր են ժողովարան մը կառուցանել՝ գետնին և շինութեան համար 6000 լիրա բաւական համարելով։ Ամերիկայի Պորտ ընկերութիւնը խոստացեր է՝ յիշեալ գումարին 3500 լիրան յԱմերիկա հանգանակել, իսկ միւս մասը Թուրքիոյ մէջ հանգանակելու համար յանձնաժողով մը դրուեր է, որոյ անդամք են Ե. Պ. Մատթէոսեան, Յակոբոս Ճէճիկեան, Աւետիս Կոստանդեան և Յակոբ Մատթէոսեան էֆէնտիք, և Մ. Կրին, Մ. Պրուքս և Մ. Քվայթ։ Այս ժողովարանին մէջ յոյն բոզոքականք ալ պիտի կատարեն իրենց կրօնական արարողութիւնները, մինչեւ որ յատուկ ժողովարանի մը տէր լինին։ (Փունջ)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՇՏՈՆԱԲԱՂԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵՐ

Պետական խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին դեր-նախագահ անուանեցաւ Իզզէտտին պէյ, դեր-նախագահ ներքին ճիւղին։

Պետական խորհրդոյ ներքին ճիւղին դեր-նախագահ անուանեցաւ Հաճի Աբիտ էֆէնտի, անդամ նոյն ճիւղին։

Պէյկրատի օսմանեան դեսպանատան երրորդ քարտուղար անուանուեցաւ Ալիքէտ Պէյնկի պէյ, երրորդ քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Ամէնքի։

Ամէնքի օսմանեան դեսպանատան երրորդ քարտուղար անուանեցաւ Մէհմէտ Նապի պէյ, երրորդ քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Պէլկրատի։

Եէմէնի Հուճուր գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Իհսան էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Վէզիր Քէօբրիւի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան արուեցաւ Հունգարիոյ խրճուղեաց և երկաթուղեաց նախարարութեան խորհրդական Պ. Լիւտովիքի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն նախարարութեան պաշտօնեաներէն Պ. Շոպէրի, Հունգարիոյ երեսփոխանական ժողովոյ անդամ Պ. Տիքէնի, Հունգարացի բժիշկ ու համալսարանի ուսուցիչ Պ. Շվարցէրի և Դանուբի շոգենաւերուն վերատեսուչ Պ. Լուի Օլմանի։

Զորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Արզրումի կառավարիչ ճէլալ պէյի և Ադրիանուպոլսոյ արքունի կալուածոց յանձնաժողովին վարչութեան անօրէն Թագէոս էֆէնտիի։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ պէրճիացի Պ. Բամէրի։

ՀՈՅՏԵՐՈՅԹ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Կայս. պալատն մէջ ի պատիւ հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկորդատոյի տրուելիք հայկերոյթին, որ յետաձգուած էր, երէկ դիշեր տեղի ունեցաւ։

Դեսպանը, դեսպանուհին ու դեսպանատան դիւաւոր պաշտօնեայք ժամ 12ին կայս. պալատ դնացին և ընդունուեցան արժանավայել պատիւներով։

Պ. Մավրոկորդատօ և իւր հետեւորդք պահ մ'ի հանդիստ առնէ յետոյ ճաշի սրահն առաջնորդուեցան։

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իւր ներկայութեամբ պատուել սեղանը։

Հացկերոյթի պահուն Պ. Մավրոկորդատօ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մասնաւոր մեծարանաց։ Թարգմանի պաշտօնը կատարեց արարողական Միւնիր փաշա և կայս. պալատներուադաժուաց խումբն անընդհատ նրուագեց։

Վեհ. Սուլթանը հացկերոյթէն յետոյ մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեց Պ. Մավրոկորդատոյի, յետոյ դեսպանն ու իւր հետեւորդք իրենց եղած պատիւներուն համար շնորհակալութիւն յայտնելով, մեկնեցան։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼՄՏԱՑՈՑԸ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է բարձր յանձնաժողով մը կազմել, պաշտօն ունենալով մանրակրկիտ կերպիւ քննել թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնուլ պէտք է տէրութեան հասոյթն աւելցնելու համար և մաս առ մաս տեղեկագրել Վեհափառութեան։ Միւս կողմէ խնայողական միջոցներու դիմել, յետ քննութեան ջնջելով աւելորդ պաշտօնները։ Միանդամայն, որոշուած ըլլալով բաց մնացած պաշտօններու համար Միւթիւլ վարժարանի վկայական ունեցող շրջանաւարտներն անուանել, դուրսէն ոչ և է անձ իրրև պաշտօնեայ չընդունիլ, մինչեւ որ նոյն վարժարանի շրջանաւարտք պաշտօնի չկոչուին։

Այն յանձնաժողով պաշտօն ունի միանդամայն պատասխանատու ճանչնալ իւր որոշմանց գործադրութեան առթիւ բարձրագոյն հրամանի հակառակ գործողները։ Նոյնպէս եմէ ոչ և է անձ տէրութեան հասութից յատկացման ի նպաստ խորհուրդ մը ներկայացնէ, ընդունիլ զայն և եմէ եվտական գանձուն օգտակար ըլլայ, յառաջ եկած արդիւնքին մէկ պատշաճ մասը տալ այդ խորհուրդը ներկայացնողին։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Երկրագործական դրամական վարչութիւնը, նկատելով որ իրմէ փոխառութիւն ընող երկրագործք վճարելի տոկոսին քանակութենէն աւելի ծախք մը կ'ընեն իրենց իրրեւ աւանդ ձգած կալուածներու փոխանցման և այլ ծախուց համար, և նկատելով որ այս Մնաուկ հանրային օգտին համար միայն հաստատուած է՝ երկրագործ ժողովուրդը վաշխառուներու ձեռքէն ազատելու նպատակաւ, առաջարկած է Ռուսական Նախարարութեան որ իրրեւ աւանդ ենթաուկին թողուած կալուածոց փոխանցման գործողութիւնն առանց ծախուց կատարուի։ Այս առաջարկութիւն ընդունուած է թէ՛ նոյն նախարարութեան և թէ՛ Բ. Դրան կողմէ և զայն վաւերացնող կայս. Իրատէի ելլելուն կ'սպասուի։

ԹՈՒՐԲԻԼ ԵՒ ԳԱՐԱՍԱՂ

Զէթինէէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Գարասաղի իշխանն հեռագիր մ'ուղղելով Վեհ. Սուլթանին շնորհակալութիւն յայտնած է Պոյանա գետը մաքրելու խնդրոյն առթիւ Ն. Վեհափառութեան կողմէ տրուած արտօնութեանց համար։

Նիքոլա իշխանը յարած է միանդամայն թէ Գարասաղի համար ցոյց տրուած այս բարեկամական հաւասարութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէ Թուրքիոյ և Գարասաղի միջեւ կեցած բարեկամական յարաբերութիւններն ամրապնդելու, որուն շատ կը փափաքի ինք եւս։

Միւս կողմէ Բուխարէստոյ ազգ. լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Նիքոլա իշխանը մայրաքաղաքս պիտի գայ այս առթիւ անձամբ իւր շնորհակալութիւնները մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին, սակայն այցելութեան թուականը տակաւին որոշուած չէ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄԸ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ մայրաքաղաքիս ոստիկանաց վիճակը բարեփոխելու և բարեկարգելու համար կազմեալ յանձնաժողովը շարաթ օր իւր առաջին նիստը կազմեց և ձեռնարկեց այդ առթիւ հարկ եղած ծրագրոյ ու հրահանգի պատրաստութեան։

Ոստիկանութեան նախարարութեան կողմէ սոյն յանձնաժողովոյ անդամ կարգուած են Սկիւտարի կառավարիչ Պահրի փաշա և Պոլսոյ ոստիկան-զինուորաց հրամանատար Մէհմէտ փաշա։

ԱՆԱՏՕԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութեան բաժնետէրաց տարեկան առաջին ընդհանուր ժողովը տեղի ունեցեր է անցեալ շարաթ օր ի Ֆրանքֆորթ։ 1889 տարեշրջանի տեղեկագրոյն վաւերացումէն յետոյ, որոշուեր է որ երկաթուղւոյն շինութեան առթիւ բաժնետէրաց 5 առ. 100 տոկոս տրուին։

* * *

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Անատոլուի երկաթուղւոյ առաջին մասին (Նիկոմիդիայէն Ատա-Բազար) շինութիւնն աւարտած ըլլալով, բացումն այսօր տեղի կ'ունենայ հանդիսաւորապէս։ Առաւօտուն, յատուկ շոգենաւ մը կամուրջէն Հայտար-փաշա փոխադրեց հրաւիրեալներն որոնք անտի յատուկ կառախումբով պիտի ուղեւորին ի Նիկոմիդիա և Ատա-Բազար։ Կառախումբը երեկոյին ետ պիտի դառնայ և հրաւիրեալները պիտի փոխադրէ Հայտար-Փաշա ուստից շոգենաւով պիտի դան ի կամուրջ։

Տէօյշ-Պանք դրամական վարչական խորհրդոյ նախագահ Պ. Սիմէնս շաբաթ օրը մայրաքաղաքս կ'սպասուէր, ներկայ գտնուելու համար այս աւուր հանդիսին։

Խայրի պէյի նախագահութեամբ կազմեալ մասնախումբն որ պաշտօն ունէր Նիկոմիդիայէն մինչեւ Ատա-բազար շինուած նոր գիծը քննել, հինգշաբթի օրը թիւ 1 և 2 վագոնշարժներով Ատա-Բազար երթալով, իւր քննութիւնը կատարեր և երեկոյին Նիկոմիդիա դարձեր է, նպաստաւոր տեղեկագիր մը յանձնելով ընկերութեան, որով կարելի եղած է բացումը այս օրուան համար որոշել։

* * *

Վերջին ժամանակներս, ինչպէս կը տեսնուի, մեծ դարկ մը տրուեցաւ երկաթուղեաց շինութեան ի Թուրքիա։ Բաց ի Էնկիւրիի երկաթուղիէն, ձեռնարկուեցաւ նաև Եաֆա-Երուսաղեմի երկաթուղւոյն շինութեան, որուն արտօնատէրն է Պ. Ժօզէֆ Նաֆօն։ Իսկ Աբիայէն մինչեւ ի Դամասկոս (երեք ճիւղերով) երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհը տրուած է Եուսուֆ Էլիաս էֆէնտիի, և այս մենաշնորհի վերաբերեալ դրամական գործողութիւնք այն ատենեան յառաջացած են, որ անոր գործադրութիւնն վրայ տարակոյս չի մնար։ Սուրիոյ մէջ ուրիշ երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհն ալ, զոր խնդրած էր Հանգուցեալ Պ. Բոֆո, այժմ պիտի խնդրուի Պ. Պլոնտլէի կողմէ որ այս նպատակաւ Մայրաքաղաքս եկաւ շաբաթ օրը։

Սամսոն-Սեբաստիոյ երկաթուղւոյ շինութեան ծրագիրը նպաստաւոր ընդունելութիւն գտած է Բ. Դրան կողմէ և զայն խնդրող ընկերութիւնը վստահելի և գործը դլուխ հանելու կարող անձերէ կը բաղկանայ։ Իրաւ է թէ ինչ ինչ տեսակէտներով այդ ծրագիրը դժուարութեանց կը բաղկի, սակայն կարելի պիտի ըլլայ այդ դժուարութիւններն հարթել։

ՎԵՍԵՄ. ՑԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Եվտական Նախարար Վեսեմ. Յակոբ փաշա, որ անձնական տկարութեան պատճառաւ մէկ քանի օրէ ի վեր իւր ապարանքէն դուրս չէր ելլեր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով երէկ Բ. Դուռը դնաց և ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ սովորական նստին։

ՅՈՒՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ

Կը յիշուի թէ Պ. Տ. Սդէֆանովիչ 150,000 ֆրանք նուիրած էր Բարիզու մէջ յունական եկեղեցւոյ մը կառուցման համար։ Պ. Պ. Զաֆիրօպուլօ, Եվէնիտէս և Նէկրօբօնդէ եւս 100,000ական ֆրանք նուիրած են այդ եկեղեցւոյն ծախուց հոգացման համար։ Ուրիշ յոյն երեւելիք եւս կարեւոր գումարներ նուիրած են միևնոյն նպատակաւ։ Կը կարծուի թէ հանգանակելի գումարը մէկ միլիոն ֆրանքի պիտի հասնի։

ԿԱՐԻՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ գաւառական լրագրոյն տեղեկութեանց համաձայն, կուսակալութիւնը տեղեկանալով որ ոստիկան-զինուորաց տեղական Ռեամիլ պէյ իւր հետեւորդաց հետ գիշեր մը Օվա գաւառակի մէկ գիւղն օթեւանած և գիւղացիներէն ծրիաբար ուտելիք և անասնոց համար կեր առած է, յատուկ պաշտօնեայ մը ղրկած է քննութեան համար։ Այդ պաշտօնէին կողմէ արուած տեղեկագրոյ մը համաձայն գիւղացիք 52 ղրուշ պահանջեր են վեց ոստիկան-զինուորներու և Բէյթի եօթը դէսերու ուտեստին համար, իւրաքանչիւրին չորս ղրուշ հաշուելով։ Այդ ստակ գիւղացւոց վճարուած և խնդիրը յանձնուած է Իսարէի ու ոստիկան-զինուորաց վարչական ժողովոց ի նախաքննութիւն։

—Պայազիտի կառավարչին և անդ գտնուող ոստիկան-զինուորաց հրամանատարին կողմէ Կարնոյ կուսակալութեան ուղղեալ հեռագիր մը ծանուցած է թէ Պայազիտի սահմանագլխոյն վրայ գտնուող Ճէլալի աշիրէթին մարդիկ՝ Պարսկաստանի սահմանագլխոյն վրայ գտնուող նոյն ցեղի մարդերէն ոչխարներ գողցած եւ այս առթիւ կռիւ մը տեղի ունենալով երկուստեք մարդեր մեռած են, թէ գողցուած ոչխարները գրաւուելով իրենց տերոց յանձնուելու վրայ են և թէ այդ կռուոյ առթիւ եւս քննութիւնք կատարուելով պիտի տեղեկագրուի թէ ստոյգ է թէ ոչ։

ՍԻԼԼԷՄԱՆԻՑԻ ՈՃԱՐԱՊՈՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Սիւլէյմանիէի ոճրագործութեան առթիւ ձերբակալեալ անձանց հարցաքննութիւնք կը շարունակուին։ Սատրէտտին կը պնդէ իւր յայտարարութեանց վրայ։ իսկ միւսները կը շարունակեն ուրանալ։

Սատրէտտին թէեւ նախապէս յանձն առած էր ցոյց տալ ոճրագործութեան վայրը, սակայն յետոյ ըսած է թէ նոյն իրիկունը գինով ըլլալով չէ կարող յիշել այդ տեղը։

Սիւլէյմանիէի շրջակայ թաղերու գիշերապահք եւս այսօր հարցաքննութեան պիտի ենթարկուին։

Ձերբակալեալք ըսած էին թէ տարաբաղդ Բիֆթաք պէյ ձեռքը գաւազան մը առած և մէջքը դաշոյն մը կախելով, իրենց ընկերացած է, սակայն այդ տեսակ բան մը գտնուած չէ։ Սիւլէյման այս առթիւ հարցաքննուելով ըսած է թէ գաւազանն ու դաշոյնը Մուլինի տունը մնացած է։ Յատուկ պաշտօնեայք այդ տունը ղրկուելով խուզարկութիւններ կատարած, սակայն ոչինչ գտած են։ Սատրէտտինէ զատ, միւս ձերբակալեալք չեն կարող հաստատել թէ ոճրագործութեան գիշերն ո՛ւր էին, զի թէեւ այլ եւ այլ տեղեր և մարդեր ցոյց կուտան, սակայն այդ մարդիկ կոչուելով հակառակը կը պնդեն ակներեւ փաստերով։

Ոստիկանութիւնը յաջողած է գտնել վկայ մը, որ յայտարարած է թէ այն գիշերն իւր տունն երթալու համար Սիւլէյմանիէյէն անցած պահուն մէկ քանի անգամներ խեղդուկ ձայներ կը լսէ, որոց կը յաջորդեն ոտքի դփփոցներ, թէ իւր ձեռքի լապտերով կարող կ'ըլլայ 5-6 մեդր հեռաւորութենէ նշմարել վեց եօթն հոգի որք իրար խառնուած էին կարծ ընելու պէս և թէ նոյն պահուն այդ մարդերէ մին իրեն վրայ յարձակեր և ինք վախնալով լապտերը ձգեր ու փախեր է։

Ձերբակալեալք վկային ցոյց տուելով, սա մեռը Սատրէտտին ուղղելով, առանց վարանելու ըսած է թէ նա էր իւր վրայ յարձակողը։ Նմանապէս ճանչցեր է Սալիհը։

Քննութիւնք փութով առաջ կը տարուին և կը յուսացուի թէ մէկ քանի օրէն աւարտին։

Պ. ԻՍԹԻՐԼԷՏԻ ՕԴԱՊԱՐԻԿԸ

Իտալացի Պ. Իսթիրլիտ, որ վերջերս մայրաքաղաքս եկած էր, կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած է ի Բերա Թագսիմի պարտէզին մէջ օդապարիկ մը թռցնելու համար։

Սպասելի է թէ կայս. կառավարութիւնը չէ արտօներ Պ. Իսթիրլիտիի այդ ձեռնարկը, զի մի գուցէ օդապարիկի վերելքի պահուն փամեղ մը պատահելով մարդու կորուստ ըլլայ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կէյլանէի ու Շիլէի շրջակայքն ասպատակող աւազակաց խումբ մը անցեալ օր փարախի մը վրայ յարձակելով, լեռը տարեր են Տիմիթրի անուն մարդ մը և հովիւ մը, Վանկէլ անուն։ Աւազակք հարիւր լիսուն ոսկի փրկանք պահանջեր են։ Տեղական կառավարութիւնն իմանալով, անմիջապէս հեծեալ զինուորներ ղրկեր է, որք յաջողեր են այդ աւազակաց որջը պաշարել և ձերբակալել աւազակներն որք են Թաթար Սալիհ, գաղթական Իպրահիմ, Մուսթաֆա, Մէհմէտ և Շիլէի եէնիքէյի բնակիչներէն Սթավրի։ Զինուորք ազատ արձակեր են Տիմիթրին, որ չուանով կապուած է եղեր և դրաւեր են աւազակաց կողմէ նախապէս առնուած քսան երեք ոսկին։ Հովիւ Վանկէլ արդէն աւազակաց կողմէ ազատ արձակուեր է պահանջուած գումարը բերելու համար։ Տեղական կառավարութիւնը ձեռնարկած է հարկ եղած օրինական գործողութեանց։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնը ծանուցած է ամեն կողմ թէ երբ օտար երկիրներէ ղրկուած նմոյշներու, լրագրերու և պաշտօնագրերու մէջէն առանց գրոշմաթուղթի նամակներ գտնուին, իրրեւ փախստեայ նկատուելով, կրկնապատիկ տուրք պիտի առնուի։ Սակայն այդ ծրարներու վրայ դրուած գրոշմաթուղթի արժէքը առնուելիք տուրքէն պիտի զեղչուի և մնացեալը պիտի գանձուի այն անձէն, որուն անուան ուղղեալ է այդ նամակը։

Այս առաւօտ Սիրքէճիի առէւ Օրթագիւղի նաւակ մը ընկղմեցաւ։ Նիկոմիդիա ուղեւորող Մախսուսէի շոգենաւն նոյն նաւակին զարկաւ, որ անիւներուն տակ մնալով կտոր կտոր եղաւ։ Նաւակին մէջ կային չորս մարդ, որոց երկուքը խզդուեցան։ Ասոնք Օրթագիւղի երկու առեւտրականներ էին մին խրամ և միւսը քրիստոնեայ։

—Մէկ քանի օրէ ի վեր Եսագիւղի շոգենաւով Այաքարաւի առաջէն անցնողներ սատիկ գարշահոտութենէ մը կը գանգատէին։ Երէկ հոն խարսխած շոգեմակոյկի մը խրած մարդու դիակ մը կը գտնեն, որ երկար ատեն ծովուն մէջ կենալով, կմախքը միայն մնացած էր։ Այս դիակ Արիֆ անուն մարդու մ'էր, որ երկու ամիս առաջ գինով վիճակի մէջ ծովն ինկած էր։

—Ոստիկանութեան օրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ ի Պուրկազ կղզի հնգամեայ մանուկ մը զոհ գնացած է ծնողաց անուշադրութեան։ Մանուկն անցեալ շորեքշաբթի օր յանկարծամահ կ'ըլլայ։ բժիշկներ կոչուելով կը հաստատուի թէ մանկան ներքեւ գրուած բազմոցին վրայ գրուած նստդ մը ծունկին մէջ մնալով երակը ծակեր և մահ առաջ բերեր է։

—Անցեալ հինգշաբթի օր Սկիւտարի Պուլկուրլու գիւղին շրջակայքը գտնուած բանջարեղինաց պարտէզի մը ջրհորէն մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Քննութիւնք կատարուելով հաստատուեցաւ թէ այդ դիակ նոյն գիւղացի Թէվֆիգ անուն մարդու մ'է, որ գինով վիճակի մէջ անդ ինկած էր։ Դիակին վրայ ոչ և է կասկածելի նշան մը տեսնուած չէ, այլու հանդերձ ոստիկանութիւնը կը շարունակէ իւր քաւզարկութիւնները։

—Գէյքոզի Ժողովուրդն ազերսագրով մը Բաղաքապետութեան դիմելով, յայտնած են թէ Շիրքէթի շոգենաւք իրիկունները ժամանակին չեն կրնար հասնիլ Գէյքոզ, որով ժողովուրդը դժուարութեանց կը հանդիպի և խնդրած են առ այս արդարութիւն մը ընել։ Բաղաքապետութիւնը շոգենաւ մը յատկացնել առաջարկած է Առեւտրական Նախարարութեան, որ իւր կողմէ պէտք եղածը Շիրքէթի արդարութեան յանձնարարած է։ Շիրքէթի տնօրէնութիւնն եւս պատասխանած է թէ շոգենաւք կարգաւ նորոգուելու վրայ ըլլալով, յաւարտ նորոգութեան յուսիս ամսոյ մէջ ժամ 4ին շոգենաւ մը պիտի յատկացուի Գէյքոզի համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՄՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 1 Յունիս—Իտալիոյ գահաժառանգը Փեթերսպուրգ հասաւ։ Կայսրանին մէջ յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն գտաւ։ Զարն, որ Աւետման խաչական աւագ պատանդները կը կրէր, քանիցս ողջագուրեց Նոփոլիի իշխանը։

ՄԻՒՆԻԽ, 1.—Բազում տարիներէ հետէ Պաւիերայի նախարարապետական պաշտօնը վարող Պ. Լուց հրաժարական տուաւ, (կրօնական խնդրոյն պատճառաւ, որ կը յուզուի ընդ մէջ կաթոլիկաց և Հին Կաթոլիկաց)։

ՓԷՇԹԱ, 1.—Հունգարիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Գառոչ յայտարարեց նաւարանաց բանուորներուն պատգամաւորութեան թէ արդի պարագայից մէջ կառավարութիւնը չի կրնար խոստանալ ո՛չ թոշակաց յաւելում ո՛չ ալ աշխատութեան ժամերու դեպչում։

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՀՌՈՄ, 31 մայիս—Այսօր երեսփոխանաց ժողովոյ առջեւ եկաւ Պ. Գովիոյի հարցապնդման վիճաբանութիւնը։ Պ. Քրիսպիի վստահութեան խնդիր յարոյց, և ժողովը 61 ի դէմ 329 ձայնով վստահութիւն յայտնեց նախարարութեան։ Մեծ յաղթանակ մըն է այս Իտալիոյ նախարարապետին համար։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիոյ Պորսային մէջ, այսօր, գործառնութիւնք ուշ սկսան։ Յունաց տոնին պատճառաւ և գործ չկայ գրէթէ։ Դիւաւոր գներն են՝ Քոնսոլիտ, կէս օրին, 21 7. Բանկիի երկաթուղի 79 1/4։ Թասֆիկէի վրայ այս օրեր շատ գործ կ'ըլլան. միջօրէի գինն է 15·10։ Տաբիկիէի վրայ գործ չկայ, շաբաթ աւուր գինն էր 59·75։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Հ. ԳԼԻՍՈՆԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԱԼԻՇԱՆԻ

Ա

ՎԵՆԵՏԻԿ, 14/26 Մայիս

Ազգային մեծ ուշադրութիւն կատարուեցաւ երէկ կիրակի։ Տարակոյս չունիմ թէ որ Հայն որ բազդաւոր ըլլար ինձ պէս մայիս 12 ին գտնուիլ ի մենաստանն Ս. Ղազարի անհուն բերկրութիւն պիտի զգար և պիտի մեկնէր ատոր լի յոյսով և հաւատքով։

Կատարեալապէս ազգային էր հանդէսն արդարեւ։ առաջին անգամն էր, յորմէ հետէ հիմնարկուած է Մխիթարեաններու վանքն, որ Ս. Ղազար կեդրոն կը դառնայ ընդհանուր հայութեան սրտի բաբախումներու, երէկ՝ Հայոց համար ո՛չ կրօնքի խնդրութիւն կար, ո՛չ քաղաքի տարբերութիւն, ո՛չ սեռի զանազանութիւն, այլ միայն հայութիւն կար։ Էջմիածինէն ի Հռոմ ամէնքն Հայ էին։

Շատ զգածեալ էին Մխիթարեան վարդապետները։ ամէնուն ալ, երիտասարդներուն ու ծերերուն ալ, սրբտերը լի էին հրճուանքով։ երբ հանդիսատես կ'ըլլան ազգային այս մեծ եռանդին որ կ'արտայայտուի ազգանուէր Մխիթարեանի մը շուրջն, ինձ այնպէս կը թուի որ նոր ուխտ մը ևս կ'ընեն աւելի եւս անձնուէր ըլլալու այն ազգին որ ամենքան ազնիւ է, որ ամենքան երախտագէտ է։

Երբ ժողովուրդ մը երախտիք կը ճանչնայ, երբ ժողովրդի մը սիրտը սիրով կը բարախէ վասն անոնց որք նուիրած են իրենց կեանքն այդ ժողովրդին ծառայելու, պէտք է հաւատալ այդ ժողովրդի առաքինութեանն ու բարոյականին, որ յառաջադիմութեան ու զարգացումի դրաւականն է։

* * *

Արդէն մայիս 12/24 շարաթ օրէն եկեղեցիի զանգակները ծանուցած էին Յարութեանի սկզբնաւորութիւնը։ Նոյն իրիկունը եկեղեցի իջանք, և «Լոյս զուարթ»ը մտիկ ըրինք։

Ամէն տեղ կիրակնամուտի այդ նախատօնակ մեկամսոյնութեամբ կը համակէ մեր ոգիները։ տխրութեան, բայց և յոյսի շեշտ մը ունի «ԼՈՅՍ ԶՈՒԱՐԹ» որ կը գայարէ մեր սրտերն։ իսկ հիմա կղզեակի մը մէջ, եւրոպական մշնոյրտի ներքեւ ու եւրոպական կեանքի մէջ, անցեալին սատուերները կը բերէ աչքերուս առաջ այդ «լոյս զուարթ»ն ու դառն խոհերով կը պատէ միտքս։

Ժամերգութիւնը կ'աւարտի։ երբ դուրս կ'ելլենք եկեղեցիէն կը տեսնեմ նոր դէմքեր։ Ներկայացուցիչ երիտասարդ մը եւս եկած է։ Հունգարացի հայ բ-ոֆ-էսս մըն է, Պ. Ղուկաս Բագրատեան։ եկած է իւր պատուիրակ Հունգարիոյ Հայոց, Հ. Ալիշանի յոբելեանին։ Սրտի զգազմով իրարու ձեռք կը սղմենք։ Պ. Բագրատեան հանդարտ հանդարտ, երկչոտ երկչոտ կը խօսի հայերէն, այլ լեզուէ աւելի արիւնէնիս է որ կը խօսակցի։ միևնոյն արիւնը կը կրենք, դարերը զայն չեն փոխած, կրնա՞նք չհամակրիլ ու չսիրել զիրար։

Պ. Բագրատեանէ մերջ կը տեսնեմ մի ուրիշ վարդապետ որ Մխիթարեան չէ։ անունը Յանօթ է, Հ. Յովհաննէս Միսքճեան, օրթագեղցի, որ ի Հռոմ կը գտնուէր։ եկած է իւր ներկայացուցիչ Ս. Ազարեան Պատրիարքէ։ Շաբաթ 7ի երկուշաբթի օրը Հ. Միսքճեան կ'ընդունի Ս. Ազարեան Պատրիարքէն հեռագիր մը որ հրահանգ կուտար իրեն դալ ի Վենետիկ Յարութեանի հանդիսին։ Շատ ուրախ եղայ երիտասարդ վարդապետը հոս գտնելուս։ երբեմն Աչ-Եւրէն յօդուածներ գրած է Հռոմէն, այդ յօդուածներու մէջ արդէն իր հմտութիւնը ցոյց կուտար։ Լեզուագէտ և ուսումնական վարդապետը կ'աշխատի այժմ բառարանի մը լատիներէնէ ի հայ. մեծ աշխատութիւն զոր մեզմէ ոչ ոք կրնայ ընել, և ոչ ոք ալ կրնայ ըմբռնել թէ ուրիշ մը ի՞նչպէս կրնայ ընել։ Ինձ այնպէս կը թուի թէ այս հայ կաթոլիկ վարդապետներն իրենց մնաւոր կարողութիւններն—որ շատ ուժեղ են—կը զոհեն այսպիսի տաժանելի աշխատութիւններու որպէսզի արժանի ըլլան Աստուծոյ արքայութեան։ Այս էֆ-էֆ զատ ուրիշ նեցուկ չունին իրենց այս գրական տառապանքի մէջ։ Ուրիշ մաղթանք չենք կրնար ընել բայց եթէ ըսել որ «Աստուած վարձահատոյց ըլլայ»։—Մարդիկ անկարող են վարձահատոյց ըլլալ յատիներէնէ ի հայ բառագիրք շինողին։

Գիշերը հանդարտութեան ու խաղաղութեան մէջ անցուցինք, ըստ սովորութեան։ Կիրակի առաւօտ ծաղեցաւ, անամպ, զուարթ, Յարելեանի մը արժանաւոր օր։

* * *

Միջանկեալ պէտք է մի ք

կը բոլորուած է, կը ուզուին իրը յոբելեար։ Վանքին համար խորութիւն չկայ այս ինչ վարդապետին այն ինչ վարդապետին միջեւ։ ամէն վարդապետ իրը քահանայ միւնոյն է։ Յիսնամեակի մը բոլորումն ալ շատ սովորական չէ։ Այս տարի երեք վարդապետներու յիսնամեակը միասին կուգար, Հ։ Ղեւոնդ Վ։ Ալիշան, Հ։ Աբրահամ Վ։ Ճարեան և Հ։ Ղուկաս Վ։ Լազեան։ Երեք ծերունիներն ալ վանքին մէջ են, հանդէսն երեքին համար ալ է։ Հ։ Ղեւոնդ Վ։ Ալիշանի համար ազգային ցոյցերը միայն խոտորմունք էին։

Հ։ Ղուկաս Վ։ Լազեան բարի ծերունի մըն է ուրախ զուարթ։ ինչ որ էր քսան տարի առաջ, նոյն է և հիմայ։ ոչինչ փոփոխութիւն չէ կրած։ Վանքի արդիւնաւոր աշխատողներէն է։ Ս։ Ղազարու վանքը փոքրիկ քաղաքի մը կը նմանի։ անոր կեանքին համար անհրաժեշտ են ամէն կարգի աշխատողներ։ Հ։ Ղուկաս Վ։ Լազեան ձեռարուեստներու համար շատ յատկութիւններ ունի։ համբաւ կը վայելէ Վենետիկի դաւառին մէջ և շատ անգամ իրեն խորհուրդներ կը հարցնեն։

Հ։ Աբրահամ Վ։ Ճարեան, Մխիթարեան վանքի քաջ լեզուագէտներէն է։ հրատարակած է շատ մը թարգմանութիւններ դրաբար լեզուաւ—այդ բնական է—և իրը տեսուչ Ռափայէլեան վարժարանին շատ արդիւնաւոր ծառայութիւններ մատուցած է։ Վանքին ամէնէն յարգելի և պատկառելի անձնաւորութիւններէն է։

Յոբելեանի հանդէսը կատարուեցաւ ուրեմն այս երեք վարդապետներուն համար։ երեքն ալ միասին ձեռնադրուած են մի և նոյն օրը։

* *

Կիրակի առաւօտ վարդապետներէ ոմանք ուղեցին դնալ Հ։ Ղեւոնդ Ալիշանի քով բայց զգուշացան։ Հ։ Ղեւոնդ վարդապետ նոյն օր պատարագ պիտի մատուցանէր, առանձնացեալ կ'աղօթէր ու կը մնայէր, ոչ ոք ուզեց վրդովել զնա։

Պատարագն սկսաւ կէս օրէն երկու ժամ առաջ։ Կը հաւատամ որ ամէն Հայ պիտի զգայուն երբ տեսնէ պատարագելն սրտագրաւ ծերունիին որ անկեղծ հաւատացող մըն է։ Կը պատարագէ ջերմեռանդ երկիւղածութեամբ, հաւատով յուզեալ։ Ձայնը դողդոջուն է բայց կը ըմբռնի հոգիին, ու կը հնչէ մեր սրտին խորը որպէս մելամաղձիկ մեղեդի մը։

Պատարագի արարողութիւնը կը կատարուի շատ ծանր։ ո՛չ մէկ դպիր կամ վարդապետ կը հապճեպէ։ ինձ այնպէս թուեցաւ որ Սեւանի վանքի մէջ եմ, ինչ եղանակ որ միասին բերած է Մխիթար Սեբաստացի մնացած է անեղարտ։

Երբ վերջացաւ պատարագը, Աբրահամը սկսեց հանդարտ ու լուրջ ձայնով «զքեզ Աստուած գովաբանեմք»ը որ լսուեցաւ խորին ջերմեռանդութեամբ։

Կէս օրին եկեղեցիէն ելանք։ մէկ ժամ վերջ պիտի սկսէր դահլիճին հանդէսը։

Այս միջոցին հեռագիրները կը հանէին հեռագիրէ, մեծ մասը Ռուսաստանէն։ առաւօտուն ալ արդէն բաւական թուով հեռագիրներ հասած էին։ Բազմավեպի խմբագրութիւնը, որ արս յոբելեանի կարգադիր մասնախումբն է, կը նեղուէր այդ ամէնը կարգադրելու և ներկայացնելու համար։ Ռուսաստանի հեռագիրներուն ամենաստուար մասը է հայերէն լեզուով և ֆրանսերէն տառերով։ ասոնցմէ բան մը հանելու համար պէտք է արտաքոյ կարգի կարողութիւն։

* *

Դահլիճի հանդէսը կ'սկսի, բայց հոն երթալէ առաջ կը մնանք ճեմարանը ուր զետեղուած են մի քանի ընծայներ։ Պոլսէն զրկուած ոսկեհուռ բարձ մը կայ ու մի քանի եկեղեցական զարդեր։ Դեղեցիկ շրջանակի մը մէջ է Հ։ Աբրահամ Վ։ Ճարեանի պատկերը զոր Պոլսէն գծագրած ու զրկած է Ե։ Էֆ։ Շահինեան, որ Գատրգիւղի Մխիթարեանց վարժարանին աշակերտ եղած է, Հ։ Ճարեանի տնօրինութեան միջոցին։ Ամէնքն ալ կը հաւնին այս գեղեցիկ նկարին։

Ի տես գրուած էր նաեւ Հոյլոնդ ազգայնոյն, մեծ շրջանակ մը ժամացոյցի ձեւով, զոր յօրինած է «բարձրագիտուն» Լմմնանուէլ էֆ։ Եսայեան։ հեռաքքրքրական ու ազգասիրական օրացոյց մը որու մասին կ'արժէ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ տալ, բայց հիմա պեղը չէ, մնաւանդ որ ես կարող չեմ։

Լմմնանուէլ էֆ։ Եսայեան կը նուիրէ այս գործ Հ։ Ղեւոնդ Վ։ Ալիշանի։

Օրացոյցը սքանչելի գեղագրութեամբ գրած է մեր արուեստագէտ Յովսէփ էֆ։ Վասիլեան։ երբ Թուրքիոյ Վենետիկ հասաւ, մաքսատան պաշտօնեայները եկան քննելու մեր ինչքը։ բացին նաեւ այն փայտէ մեծ տուփը որուն մէջ բանտարկուած էր ազգասիրական օրացոյցը։ մաքս ուզեցին։ Այդ օրացոյցին համար կ'ըսէին թէ փորագրեալ է։ Զէին հաւատար երբ ըսինք թէ ձեռագիր է։ Երիտասարդ պաշտօնեայ մը եկաւ, ուսեալ էր, գեղարուեստական գործերու հսկող։ չէր կրնար հաւատալ որ այդպիսի գեղեցիկ գործ մը ձեռքով շինուած ըլլայ։ Նաւին նաւապետներն ու ուրիշ պաշտօնեայներ եկան, ամէնքն ալ փորագրուած կ'ըսէին։ վերջապէս նաւապետը, որ կը հաւատար իմ խօսքիս, ապահովցուց մաքսաւորներն որ ձեռագիր է։

—Բո՞ւէ՛ՐԲ՞, կ'ըսէին զարմացած։

* *

Մեծ դահլիճը պատրաստուած է շքեղապէս։ ճակատը գրուած է ագեւոր գաշնամուր մը որուն դէմը նստած է իտալացի նուագածու մը և բոլորը շարուած են Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանի աշակերտք։

Փոքրիկ անկիւնակ մը կը բաժնէ հանդիսականները նուագարանի մասէն։ Անդան մը զետեղուած է սրահին ձախակողմը։ Առաջին կարգը նստած է իր թիկնաթոռին մէջ Աբրահայրը, ձախ կողմը Հ։ Աբրահամ Վ։ Ճարեան, աջ կողմը Հ։ Ղեւոնդ Վ։ Ալիշան։ իսկ Հ։ Ղեւոնդի քամակը նստած է Հ։ Ղուկաս Վ։ Լազեան։

Հ։ Ղուկաս վարդապետի կարգը նստած է Պ։ Բագրատեան։ Հ։ Աբրահամ Ճարեանի քովն է Հ։ Մինաճեան, և Հ։ Ղեւոնդ Վ։ Ալիշանի քովն իմ տեղս է որոշուած։

Վարդապետք, աշակերտք, հիւրեր գրաւած են դահլիճը։ հանդէսը կ'սկսի ազգային երգով մը զոր կ'երգեն Մուրատ-Ռափայէլեան աշակերտներ։ երգը լմննալէ վերջ, սեղանին քով կը կանգնի Հ։ Բարսեղ Սարգսեան և կը կարդայ դրաբար մի ճառ որ արդէն տպագրուած կը բաշխուի հանդիսականներու։ Երիտասարդ վարդապետն արդէն մեծ է մեր դրականութեան մէջ մեծ համբաւ ստանալու։ տարին չբոլորած օրուան հետաքրքրական նորութիւնը պիտի համարուի Հ։ Բարսեղ։

Կրօվի չնչով, առոյգ ձայնով կը կարդայ ճառը, կարծես թէ վսեմ երաժշտութիւն մը կը լսեմ։ մնքովս չեմ կրնար հետեւիլ բացատրուն, դրաբարի լաբիրինդոսին մէջ կը կորսուիմ, բայց ականջներս զմայլած են։ օտարականներն ալ նմանապէս զմայլած են։

Այն ճառի աւարտումէն վերջ, մին հանդիսադ իր վարդապետներէն հարցրեց թէ՝ «Ս։ Պապը զրկած է իր օրհնութեան գիրն առ երեք յոբելեարս»։ Հանդիսականք ոտքի կանգնեցան և վարդապետն յատակ ձայնով կարդաց իտալերէն հետեւեալ բարեմաղթութեան գիրը, զոր ի դիմաց Պապին գրած է Կարդինալ Ռամբոլլա առ Աբրահայրն Մխիթարեանց։

Ահաւասիկ այդ բարեմաղթագրին թարգմանութիւնը։

«Գերապայծառ ամենապատիւ Տէր։

«Սրբազան հայրն հայրական հաճութեամբ սիրոյ լսեց՝ որ Ձեր բազմարդիւն «միաբանութենէն երեք հարք, որք են՝ «ընդհանրական աթոռակալն Հ։ Ղեւոնդ «Մ։ Ալիշան, և հարքն Աբրահամ Ճարեան «և Ղուկաս Լազեան, քիչ օրերէ վերջ պի«տի կատարեն իրենց քահանայական օ«ծումի յոբելեանը։ Ուստի, Վեհափառ «Քահանայապետն՝ իւր ուրախակցութիւնն «ցոյցնելով վերոյիշեալ բարի հարց այս«պիսի երջանիկ պարագայի առթիւ, և «սրտեռանդն մաղթելով ի Տեառնէ շնոր«հելու իրենց յի երկար տարիներ կեանքի «յօգուտ Ուխտիդ և եկեղեցիի, կը բաշխէ «ասոնցմէ իւրաքանչիւրին առանձինն յա«տուկ օրհնութիւն։

«Ի գիտութիւն մեր հաղորդելով զայս, «ամենամեծ յարգանքի զգացումով կը սի«րեմ վերագրել զիս

«Գերպ։ Ամենապատիւ Տեառնդ

Սպասաւոր

Մ։ Կարդինալ, ՌԱՄԲՈԼԼԱ

Այս օրհնագրի ընթերցումէն վերջ երեք յոբելեարք ծնրադիր, գլուխնին բաց համբուրեցին Աբրահօր ձեռքը։ բնականաբար Աբրահայրը թոյլ չտուաւ որ մատչին իր ձեռքին։

Հանդիսին այս կրօնական մասը շարունակուեցաւ Ս։ Ազարեան Պատրիարքի նամակէն յետոյ կարդացուեցաւ Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութեան շնորհաւորագիրը։

Այս նամակ որ դրաբար գրուած է շատ ցուրտ է,—գէթ ինձ այնպէս թուեցաւ։ Ընթերցողներն անշուշտ պիտի զարմանան լսելով որ Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութեան Աբրահայրը Այտընեան Գերապայծառ չէ Բ-ԷՒՆ-Ծ ստորագրել այս թուղթ, այլ փոխանորդի մը միջոցաւ կը շնորհաւորէ զԱլիշան։ կարծեմ թէ Այտընեան մը ինքզինքը Ալիշանէ մը շատ բարձր նկատելու յաւակնութիւնը պէտք չէ ունենայ։ Ինչ որ ալ ըլլայ Աբրահօրի մը դիրքը բայց և այնպէս նուիրապետութեան մէջ Ս։ Ազարեան Պատրիարքի դիրքէն բարձր չէ, և սակայն Ս։ Ազարեան Պատրիարքի նամակը ստորագրուած էր նոյն իսկ իրմէն։

Վիեննայի Մխիթարեաններու նամակն ընթերցումով վերջացաւ հանդէսին, կրնանք ասպէս ըսել, կրօնական մասը։

Երաժշտութիւնն ու երգ կ'ընդմիջէին այս ընթերցումներ։

Երբ կարգն եկաւ հանդէսի զուտ ազգային մասին, երիտասարդ վարդապետ մը կարդաց այն նամակ որով Պոլսի հայ հասարակութեան մէջ Հ։ Ալիշանի յոբելեանին համար կազմուած մանախումբը կը ծանուցանէր Մխիթարեանց Աբրահօր թէ՝ Արփիար Արփիարեան զրկուած է իր կողմանէ իրը իր ներկայացուցիչ այդ հանդէսին։

Այս գրէ վերջ Մասնախումբի կողմէ ներկայացուցիչը կարդաց այն բարեմաղթութեան գիր զոր ստորագրած էին բազմաթիւ Հայեր։

Շա՛տ կարճ էր այդ բարեմաղթութեան գիրն, այլ իր կարճութեան մէջ շա՛տ իմաստալից, շա՛տ սրտալիր։ թոզած տպաւորութիւնը լա՛ւ եղաւ։

Կարդալով ստորագրութիւնները մի առ մի յայտարարեցի թէ՝ շարաթ իրիկուն ընդունած նամակներս կը ծանուցանեն որ Պոլսի Հայոց մէջ անսասման խանդ և ոգեւորութիւն կը տիրէ, թէ այդ բարեմաղթական գրի ներքեւ պիտի դրուէր բիւրաւոր ստորագրութիւններ, բայց մէկ կողմէ ժամանակի կարճութիւնը, միւս կողմէ զանազան նկատումներ հարկադրած են Մասնախումբը բաւականանալ այսքան ստորագրութիւններով։ այլ այդ ստորագրութիւններ կրնան համարուիլ Պոլսի Հայոց զանազան դասակարգերու ստորագրութիւնները։

Ստորագրած են այդ թուղթի ներքեւ մեր արուեստաւորներու դասին, վաճառականներու դասին, դրագէտներու դասին, խմբագիրներու դասին շա՛տ ներկայացուցիչներ։

Բարեմաղթութեան այս գրի ընթերցումէն վերջ, վարդապետը կարդաց Նաեւ Մասնախմբի ուրիշ մէկ նամակն որով կը հաղորդէր թէ՝ Պոլսի Հայ հասարակութիւնը կը պատրաստէ դուշնաքեայ յիշատակ մը Հ։ Ղեւոնդ Վ։ Ալիշանի Յոբելեանի առթիւ, սակայն անհնարին եղած է հասցնել ժամանակին, ուստի պատրաստուելով պիտի զրկուի յառաջիկայ Յունիս ամսի մէջ։

Պէտք է ըսեմ թէ այս յապաղումի պատճառն առկախ է մասնախումբի կամքէն։ Նախապէս որոշուած էր Յունիսի մէջ ծանել Հ։ Ալիշանի յոբելեանը, և այսպէս ալ ծանուցուեցաւ, պատրաստութիւններն ալ ըստ այսմ սկսան տեսնուիլ, սակայն յետոյ թուականը փոխուեցաւ և ուշ հաղորդուեցաւ այս փոփոխութիւն։

Պոլսի բարեմաղթութիւնները վերջանալէ յետոյ, Հ։ Թադէոս վրդ։ կարդաց, Մխիթարեան ձայնով, սրտագրաւ բանաստեղծութիւն մը։ երգերը կը շարունակուէին։ ապա ուրեմն անցաւ ի գլուխ սեղանին, որ կը ծառայէր բեմի տեղ, Պ։ Բագրատեան և իրը ներկայացուցիչ Մասնախմբանի Հայոց կարդաց հետեւեալ բարեմաղթական գիրը, որ գրուած էր մանաւորէն լեզուով, և թարգմանութիւնն ալ էր ի միասին։

Առ Գերապատիւ Հայր Ղեւոնդ Ալիշանեան տէր աթոռակալ ի Վենետիկ։

Մասնախմբանի Ազգագրական ընկերութիւն՝ առնելով ի նկատի, որ սոյն մայիսի 25-ին սուրբ Գայտեան տօնին պիտի կատարուի Ձեր գրական գործունէութեան 50-ամեայ տարեդարձը՝ կ'ողջունէ Ձերդ Գերապատուութիւն որպէս ամենանշանաւոր Հայ գիտնականներու և ամենամեծ բանաստեղծներու մինին և սոյն տօնին առթիւ պիտի գայ ի Վենետիկ՝ իրը ներկայացուցիչ մեր ընկերութեան՝ նորա Հայկական ճիւղի ուսուցչապետ Տէր Ղուկաս Բագրատեան որ երբեմն ուսել է Հայոց լեզուն ի Վենետիկ։

Մեք չկամինք մի առ մի յիշել ասա այն մեծ ծառայութիւնք, որք վերաբերին Մխիթարեանց Միաբանութեան, ի միջի անոնց և Ձեր Գերապատուութեան, որպէս փայլուն աստղին այն միաբանութեան, ընդհանուր մարդկային քաղաքակրթութեան և Հայոց լուսաւորութեան մասնաւորապէս արած ծառայութիւնք, որք լուսաւոր աշխարհին քաջ ծանօթ են։

Մեք՝ համաձայն որոշման մեր ընկերութեան՝ կը շնորհաւորենք Ձեզ գլխաւորապէս որպէս Հայ ազգագրագէտին և Միջնադարեան ռամկական երգոց Հայոց հրատարակչին, որոյ գործունէութիւնը բազում կողմանէ ունի կապ ազգագրութեան հետ։

Այսպէս Ձեր գրուածքներու շարքի մէջ կը յիշենք մեք միայն «Երիտասարդ» որ կը պարունակէ մեր Բնավայրի այն կողմի տեղագրութիւն, ուսկից որ կը ծագին մաճառարնակ Հայերը և որ աչքի պիտի առնենք Մաճառահայերի ազգագրութիւնը ուսումնասիրելու ժամանակ, որ մեր ընկերութեան նպատակներէն մինն է։

Ընդունեցէք, Հեղինակդ Շիրակի, Ձեր տարեդարձի առթիւ մեր ջերմ ողջոյն ուսումնական ընկերութիւններու մինէն այն ազգի, որոյ գրկի մէջ ու հողի վերայ Մաճառահայերը՝ որդիք Շիրակի, ժամանակի ընթացքին հետեւելով՝ մի աւելի նոր ու խաղաղ հայրենիք գտել են։

Կեցցէ՛ Ղեւոնդ Ալիշան, անմահ բանաստեղծ ու գիտնական։ Թո՛ղ ծագկի ու ծլի գիտնական Մխիթարեանց Միաբանութիւնն։

Բուտապէշտ, 21-ին մայիսի, 1890 թ։

Առաւամբ Մաճարաստանի Ազգագրական ընկերութեան եւ որոշմամբ Նստի (ապրիլին) գործակատար անդամներու ընկերութեանս։

ՊՕՂՈՍ ՀԱՒՆՅՈՒԼՎԻ

Անդամ Բ-ՐՅԷ ԺՈՂՈՎՐԴՈՒ, Նախագահ ԵՐԷՔԵՓԵԼԵՆ և ԹԷՔԵՓԵԼԵՆ ՅԱՆԷ Հանձնարարեալ թեկնածու Ինքնագրի Ի ՈՐ ԹԷՐԹԱՐԴ Ընկերութեան։

ԴՈԿՏՈՐ ԱՆՏՈՆ ՀԷՐՄԱՆ

Ո՞ՐՊԷՍ Մասնախմբի Անդամ, ԻՐՔՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԻՆԷՆ ԱՅՆ ԱԶԳԻ, ՈՐՈՅ ԳՐԿԻ ՄԷՋ ՈՒ ՀՈՂԻ ՎԵՐԱՅ ՄԱՃԱՌԱՀԱՅԵՐԸ՝ ՈՐԴԻՔ ՇԻՐԱԿԻ, ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՀԵՏԵՒԵԼԵՈՎ՝ ՄԻ ԱՒԵԼԻ ՆՈՐ ՈՒ ԽԱՂԱՂ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԳՏԵԼ ԵՆ։

Կեցցէ՛ Ղեւոնդ Ալիշան, անմահ բանաստեղծ ու գիտնական։ Թո՛ղ ծագկի ու ծլի գիտնական Մխիթարեանց Միաբանութիւնն։

Բուտապէշտ, 21-ին մայիսի, 1890 թ։

Առաւամբ Մաճարաստանի Ազգագրական ընկերութեան եւ որոշմամբ Նստի (ապրիլին) գործակատար անդամներու ընկերութեանս։

ՊՕՂՈՍ ՀԱՒՆՅՈՒԼՎԻ

Անդամ Բ-ՐՅԷ ԺՈՂՈՎՐԴՈՒ, Նախագահ ԵՐԷՔԵՓԵԼԵՆ և ԹԷՔԵՓԵԼԵՆ ՅԱՆԷ Հանձնարարեալ թեկնածու Ինքնագրի Ի ՈՐ ԹԷՐԹԱՐԴ Ընկերութեան։

ԴՈԿՏՈՐ ԱՆՏՈՆ ՄՈՒՆԱՐԵԱՆ

Եւրոպական Հանրագիտակ, ի Լոնդրա Բարձրագոյն Հայոց, ԻՐՔՆԱԿԱՆ Հայկական ճիւղի Մասնախմբի Անդամ Ընկերութեան։

ԴՈԿՏՈՐ ՂՈՒԿԱՍ ԲԱԳՐՈՒԲԱՆԵԱՆ

Ո՞ՐՊԷՍ Ի Բուդապէշտ, ԻՐՔՆ ՐԷՖԵՐԷՆ Հայկական ճիւղի Մասնախմբի Անդամ Ընկերութեան։

Մաճառաստանի մեր եղբայրներու այս բարեմաղթական հանրագիրը խորապէս յուզեց ամէն սրտեր։ քանի՛ յիշատակներ արթնցան մեր սրտերու մէջ, մեր մտքերու մէջ։ ամէնուս այքերը երիտասարդ Բագրատեանի երեսն յառած էին։ Երիտասարդ ուսուցչապետն ունի կատարելապէս հայկական տիպար։

* *

Այլ ո՞վ պիտի նկարագրէ այն խորին յուզումն, երբ ծերունի Հ։ Ղեւոնդ Վ։ Ալիշան ոտքի կանգնեցաւ և կարդաց այն բանաստեղծութիւնն զոր կը գնեմ հոս։

Կարմրցած էր ծերունին։ աչքերն արցունքով լեցուած, ձայնն յուզեալ ու դողդոջուն, փոքրիկ բանաստեղծութիւնը կը կարդար աչքերը խփած։

Անոնք որ ապրած են Հ։ Ղեւոնդ Ալիշանի հետ, նախկին աշակերտներն, անոնք միայն կրնան գաղափար մը կազմել Բանաստեղծին այս բոպէին զգեցած դէմքի մասին։

Հ։ Ալիշան այդ բանաստեղծութիւնը գրած էր Նոյն միջոցին, թուղթի մը կտորի վրայ։

Բայց առանց Հ։ Ալիշանի ձայնին ու դէմքին ի՞նչպէս այդ բանաստեղծութիւնն առաջ բերել։ այլ ո՛չ ձայնագիր ունիմ քովս, ոչ լուսանկարիչ գործիք։ Ահաւասիկ այդ բանաստեղծութիւնն, որ Հ։ Ալիշանի շնորհակալութիւնն է։

Հոլովելով ընդ զառիվայր կենցաղոյս՝
Ի խառն կառաց խորտակեցոց դիր և տար,
Ցորոց վերայ յարեաւ աշխարհ նոր, նոր լոյս,
ՑեՂրբ, ի՛մ զաղիազի անիւ, գլխիս անդադար

Քանի՛ ամբոխ աղաղակի այս կէս դար
Որոտացին վրդովեցին զկայս եւ կոյս.
Եւ դու զանխուլ վարեալ յԱՒՉՅՆ անվրիպար՝
Անցեր ընդ հին հասակս, ընդ տիս դեռաբոյս.

Որք բոլորեալ ըզքեզ ի մատ եւ հեռաւստ,
Անխնայապէս տիւնն օրհներգս արդ հարուստ
Զ'եկեղեցւոյ եւ զՀայրենեաց՝ Յաւերժամարց։

Զի՞նչ այսքանեաց երախտեաց տաց ես տրիտուր։ . .
Ո՛վ, որ զնոսա ինձ եւ նոցա զիս ետուր,
Աղրի՛ւր սիրոյ, ըզքեզ տամ քեզ, տո՛ւրք անդարձ։

Ո՛չ ոք կրնար տեղը նստիլ, երբ Հ։ Ալիշան աչքերը, արցունքով լի, երկինք յառեց ու ըսաւ։

Աղրի՛ւր սիրոյ։

Այդ բոպէն անմոռանալի պիտի մնայ ինձ համար որ Հ։ Ալիշանի քովն ըլլալով այդ բոպէին տեսայ իր անմման դէմքն այդ բոպէին։

—Միայն լսելու համար այս բանաստեղծութիւն Հ։ Ալիշանի բերնէն և զինքն այդ բոպէին նշմարելու համար Պոլսէն ի Վենետիկ գալ կ'արժէր։

Դահլիճի հանդէսը վերջացաւ։ շարունակելի հանդէսը կը շարունակենք։

ԱՐԹՈՒՐ ԱՐԹՈՒՐԵԱՆ

Գոհացուցիչ ամփոփում Տրապիզոնի համար պաշտօնական փակագիր ունեցող գեղագործ մը պէտք է ոտոր ուզէ Աբեղի խմբագրատունէն տեղեկութիւն կրնայ ստանալ։

ԻԼԱՆ

Պոզազ իյինեան Պէյպէք պաղչէսի էօնիւնէ ամէվիքլու Հալիմ փաշա հարիքէրիններն շամանտրասընտա մէրպուրի պիր ատէտ շաթանա սատրը էսպաղ միքէվիքա Խայրէտտին փաշա վէրէսէսի վասիլէրի վէ էվգաֆը հիւմայուն պէյթիւլմայ գասասմը մարիֆէթի իլէ ֆիրուխթ օլունճաղընտան իշպու մայիսին եէրմի եէտիսնձի փագար կիւնի սաաթ ալտը օրթասնա միքէվէֆիֆան միշարալէյհին Գուրու չէշմէտ վագը սահիլանէսինէ միզայէտսի իճրա գէլընճաղընտան թալիպ օլանլարդն եէվմը մէգքիւրէտ հազրը պուլունմայարը իլան օլունուր։

12 շէվվալ 307 486

ԻԼԱՆ

ՊԱՂՐ ՍԷՐԱՖԷԼԻ

Հինտ թապիր օլունուր եաչ թուզլը էօքիւզ վէ ինէկ կէօնի ատէտ օն սէքիզ պին եէտի եիւզ էլլի, ֆի պէշ զուրուշ եէրմի եէտի փարա։

Եաչ թուզլը էվրօփա կէօնի ատէտ ալթը պին եիւզ, ֆի ալթը զուրուշ։

Եաչ թուզլը էվրօփա տանա կէօնի ատէտ տէօրթ պին եէտի եիւզ էլլի, ֆի տօզուզ պուչուգ զուրուշ։

Թուզլը գուրու Գայսէրի Անատոլու կէօնի ատէտ օն պէշ պին, ֆի սէքիզ զուրուշ։

Թուզլը գուրու Իզմիր կէօնի ատէտ օն պին, ֆի եէտի պուչուգ զուրուշ։

Իզմիր քէօսէլէսի ատէտ օն պին, ֆի օն տէօրթ զուրուշ։

Էլպիսէ իսթիւսի իքի իւչ եիւզ ատէտ, պէհէրի եէրմի զուրուշ։

Պէյքօզ տապպաղխանէսի իյուն միպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգիյի միւնագասայա գօնուլան պայատէ մուրագգամ եէտի գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինէ օլուպ մայիսը ըումինին եէրմի իւչունճի չարշէնպիհի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասայէրինին իճրասը իլէ մէգքիւր կիւնէտ գարարը գամիլէրի վէրիյէճէկինէ իթասնա վէ եէրմի տէօրտունճի կիւնի եիւզատ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլարդն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսմանիյէ տաիրէսինէ կէլմէկլէրի իյան օլունուր։

17 մայիս 1890 456

Նո. 7 3—3

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Ը-ՆԴՅԻ ԷՎ-Ը-ՎՅ ԲԱՆԿԵՐԸ 122ՐԴ ՀԱՅԿԱՆԱՐԻՆ ԴԻՐՔԻՆԸ

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
497.420	300.000	418.589	1.250	543.351	1.000	1.544.231	1.000
89.212	25.000	486.433	»	660.191	»	1.544.234	»
43.521	10.000	519.766	»	697.529	»	1.626.725	»
1 015.581	»	1 030.743	»	953.096	»	1.643.281	»
277.004	2.000	1.404.322	»	953.097	»	1.653.935	»
474 013	»	1.220.363	»	959.996	»	1.664 908	»
1.544.233	»	1.577.531	»	970.871	»	1.762.504	»
1.824.542	»	1.626.722	»	993.573	»	1.801.652	»
1.846.885	»	1.878.115	»	1.015.584	»	1.805.186	»
1.849.806	»	112.513	1.000	1.045.571	»	1.888.390	»
112 512	1.250	277.002	»	1.105 549	»	1.943.304	»
269 007	»	418.586	»	1.472.882	»		
378.308	»	418.590	»	1.472.884	»		

400 ֆրանք շահող թիւեր

43522	292.421	475.360	681.171	953.100	1.115.480	1.402.967	1.653.932	1.830.844
3	5	486.311	2	959.997	1.222.846	8	3	5
4	295.751	2	3	8	7	9	4	1.834.466
5	2	3	4	9	8	70	1.664.906	7
51.671	3	4	5	960.000	9	1.419.366	7	8
2	4	5	697.526	970.872	50	7	9	9
3	5	486.431	7	3	1.163.936	8	10	70
4	308.176	2	8	4	7	9	1.693.981	1.836.911
5	7	4	30	5	8	70	2	2
89.211	8	5	731.376	980.601	9	1.420.046	3	3
3	9	497.416	7	2	40	7	4	4
4	80	7	8	3	1.220.361	8	5	5
5	331.776	8	9	4	2	9	1.728.211	1.846.881
112.511	7	9	80	5	4	50	2	2
4	8	519.767	740.761	993.571	5	1.472.881	3	3
5	9	8	2	2	1.237.186	3	4	4
143.086	80	9	3	4	7	5	5	1.849.807
7	378.306	70	4	5	8	1.519.551	1.752.006	8
8	7	543.352	5	1.015.582	9	2	7	9
9	9	3	751.911	3	90	3	8	10
90	10	4	2	5	1.261.046	4	9	1.856.761
200.176	418.587	5	3	1.029.411	7	5	10	2
7	8	552.631	4	2	8	1.544.232	1.755.081	3
8	423.256	2	5	3	9	5	2	4
9	7	3	781.861	4	50	1.561.351	3	5
80	8	4	2	5	1.281.376	2	4	1.878.111
223.976	9	5	3	1.034.211	7	3	5	2
7	60	553.686	4	2	8	4	1.762.501	3
8	441.461	7	5	3	9	5	2	4
9	2	8	804.801	4	80	1.565.581	3	1.888.386
80	3	9	2	5	1.285.351	2	5	7
256.786	4	90	3	1.045.572	2	3	1.770.411	8
7	5	617.126	4	3	3	4	2	9
8	454.506	7	5	4	4	5	3	1.891.041
9	7	8	814.846	5	5	1.577.532	4	2
90	8	9	7	1.090.741	1.298.106	3	5	3
259.276	9	30	8	2	7	4	1.789.226	4
7	10	617.346	9	4	8	5	7	5
8	460.061	7	50	5	9	1.588.136	8	1.943.301
9	2	8	853.716	1.099.966	10	7	9	2
80	3	9	7	7	1.325.821	8	30	3
269.006	4	50	8	8	2	9	1.801.651	5
8	5	660.192	9	9	3	40	3	1.962.546
9	468.736	3	20	70	4	1.605.695	4	7
10	7	4	919.346	1.404.321	5	7	5	8
277,001	8	5	7	3	1.355.511	8	1.805.187	9
3	9	667.481	8	4	2	9	8	50
5	40	2	9	5	3	700	9	1.973.906
286.401	474.011	3	50	1.105.546	4	1.626.721	90	7
2	2	4	945.921	7	5	3	1.824.541	8
3	4	5	2	8	1.368.821	4	3	9
4	5	673.616	3	50	2	1.643.282	4	10
5	475 356	7	4	1.115.476	3	3	5	
292.421	7	8	5	7	4	4	1.830.844	
2	8	9	953.098	8	5	5	2	
3	9	20	9	9	1.402.966	1.653.931	3	

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ Անգ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լընտրն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առ ի Լընտրն մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր յարդ վճարած է հրդեհի ՀԱՍՈՒՅԹ։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալ, ուռածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանկ 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈՒՈԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահէջ—Գաբու, Անանիատիս խան. 11

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանկ 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանկ 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Ա.ելի քան 100,000,000 ֆռանկ

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

11

ԾԱՆՈԹ—Ցեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պօլսոյ դրամատեարը, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն ֆնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՑԺ

Պիտի գանեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ մինչ գործածեն Հոքթ. Բիշէոր Սնու ի Հիմը

Այս պատրաստութիւնն խանութի դրամ մը, կեռ դաւաթ չրի պէս լուծուելով, յանուշ կը բերէ։ անոր ժամանակ և մուրճ բնկերի մը, որ կը գիրանալ մարսողութիւնը, գլուխնարի կերպիւ կ'ամենանկ մանուկներն և տղաք, զորաւոր և հանգիստ կ'բնէ գանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ՝

Ջ. բիսնեան Պուրջի Հիւրանոցն խանութի դրամ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ չրի կամ կաթի մէջ լուծուելով, յանուշ բերէ մանուկ մը որուն վրայ դիպոք է ուշադրել։ Ցն տրամ եռացող ջուր կամ կաթ, հոգ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ։ կարելի է զայն գործածել։ Դանե ծծելի մէջ։

Ամէն մէկ դաւաթան է այն մոյրերուն համար որոնք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին։

Դեղարաններն կը խնդրուի լաւ որոշել թէ զանկն թէ մոր համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր զաւակներն առողջ և քաջակազմ բլլան, հարցուցէք Ջ. Բիսնեան Պուրջի Հիւրանոցի գործակալին քով։

ԷՍՊԻՐԻՏՆ ՊԱՐՈՆԱՆ
Գալաթիա, Վարիստա պահանջելի քով թիւ 95 և 97 69

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱՋԻԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ—ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն. որք. յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն մինչ երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս եղէնի. շուտ-շուտ հոսք չունի ներսէն, դեռ շնորհութիւնը չ'սանոյ կիներէն և հանդիսներէն

Գնդութիւն չի տար, ատամները չի գրգռեր, ակռայները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ՅՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի Նրապարակ, Պոլիս

ԳԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

211 - Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԵՀՄՈՒՏ ՓՈՂՈՑ 211

Գաբու ունի Ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորամուտութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Գաբու ունի նաեւ գեղեցիկ կոշիկներ հեռուստաւ վերջին գներով կը վաճառուին։

Գոթին կալոշ	ղրշ 95	Գաղտական կալոշ	ղրշ 45
Գոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 40
Մոյկ	» 150	Կանանց սկարբին	» 45
Սկարբին	» 52		291

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյուք Միլլէթ խան, մինչազգային թղթատարական վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն Ք՝որ արժանաւոր համարաւ մի առացած է իմ մէջ, այս Հիմնի եղանակին ստանալ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումմ մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Լինդիական, Գերմանական եւ Գիւղական բերրերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործածութեան ապրանքներուն վրայ որ, նոր ամենայն տեսակ նոր մանկական, բանուածք, կիսապուտաց, քալիքս, քոքսն, թաշկինակ, տղաներ պիտոյք, շալակի, շալակներ, ատամներ, ֆլանել կանանց որոշ ապ և փոքր աղջկանց համար զարդարանքներ, ուրիշ չան և ուրիշ տեսակ ոմանք նիւթեր բոլորովին բնաւոր տեսակ։

Հաստատեալ զարմանքը կը գրաւէ մանուանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և մանրիներն կանանց տիրոջաց և տղայոց, որք բոլորովին վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճարտարով ու շքեղութեամբ յարմարեալ են։

Ցաւելուած մի բրան է նաեւ ապագրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն տարի է ամբրան, և իւր ընդարձակ արտնատանդին շնորհիւ կրնայ կատարելագոյն գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բազմանայ համեմատ և գործ գնելով ինչ որ ապրանքներն։ Նը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բոլորովին խիստ չափաւոր գներով։ Նը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱ 61

Ο ԲՐՕԿՐԷ

ԱՌՈՒՋԻՆ Դ ՐԹՈՒԱԼԻ դրանց, պատուհաններու փեղկերու կաղնիկ բռ-ի տափատակամաճներու, բռնձ-ներու եւ այլ ատաղնագործական շինուածոց

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԻՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՏԻՔԹԱՇ, ԱԶԻԶԻԵՒ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր շոր փայտերէ ամէն տեսակ շինութիւնք թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։ Նոյնպէս զօրանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խառն թներու ներքին ու արտաքին ատաղձեայ ամէն տեսակ զարդարանքներն, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարուելիք ամէն տեսակ ատաղձեայ գործեր։ Գեղատեսիլ եղած յանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին։

Այս գործարան կը պատրաստուի նաեւ ատամիկ, դաշտ և քանդակեալ զարդու կարասիներ, չորժուն շալ թեշիներ, բարամարաւոր մեծ սանդուղներ և մեծ փողոցի գռներ։

Սոյն գործարանը դիմացը մեծապէս գոհ պիտի բլլան, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ դիւրութիւններ ունի։

ԱՐԱՔ, ԱԶԱՆ, ԽՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 319

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բազկացեալ մի՝ սրամտանելու և խուսերու հիւթէ։ Պոմատի կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պղնձագոյն շագանակագոյն կամ թանձր սեւի

Փոքրը չայ տուած է թէ այս ներկին ուրշափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնն բնական երեւոյթը տալ և ամէնէն ուշադիր դիտողն ի դերեւ հանել։ Կը կասեցուցնէ հիերդ անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեթեւ կ'ամենհատնել և նոր դյի կուտայ մազերին մարթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԴՈՐԾԱՌՈՒՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Որուան երբեմն գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել, ակուառակի մէջ մէկ, յետոյ լաթակ պղտիկ սանրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չորանայ։ Լաթը մաքրէ մէկ չորլայով, ապա մէկ երկու գործածութեան պէտք ունի, այլոց համար մէկ անգամէ բաւ է։ Եթէ մէ; երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երբեմն շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործածութենէն առաջ կամ ետքը։ Մատն գեղջն և ձեռքերը լուալ ի գործածութենէ։

Ցան։ Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործածութիւններն ետք, գլուխը լուալու է ցիր մը տալով։ ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէկ թեթեւապես թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յաջող կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ՁԳԻՏՈՒԱՆԱՆ

Մեկ կեղծանունի էՍՊԻՐԻՏՆ ԳԱՐՊԻԱՆՆ, ԱՆԴԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՑՈՑ. Վարիստա. Պահանջելի քով, կայարան Ղալաթիա Նեշլիի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97. Ղալաթիա. 61

Խ Ա Ր Ի Ա Խ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 թ.

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր ֆր.	86,699,951.29
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարաց »	408,448,921.35

Ապահովագրել տուող անձինք մանուան պարագային մէջ տարեկան բաժին. ներէն % 25 չափ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներուն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'ընեն։

Թարիսխ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մանուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 29,70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր տարած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ ազգի մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը պիտի ստանայ, սակայն զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320.30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մասնակից ամսոյն համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 31.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ. 415 ֆրանքի շահաբաժին տուած են վերջին բաշխումէն։

Գնելի մշտանակի մը միջոցաւ դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Գ. Լիոնել Գոնցի։

Գրասենեակք. Թիւնելի հրապարակ, առուն Մայերի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան տեղապահն է Գ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

ՀԱՆՈՒ ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՅՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՑՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԻՄԱՑՈՂԻ ՀԻՆԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԳԵՄԻՐԸ ապահով դարմանն այս գեղեցիկ վայելուչ հանքաւոր միշտ կը հասնուցուի այն բազմաթիւ նամակներով զոր Պ. Բաուել կ'ստանայ անձնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն նկիրի թնդանոթագրոյն վրայ, ի Ռիբ. բնկովիա։

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նկատուի յանուն հոգի ունի։ Հոգի մարթենական ձեռաձեւ գործածել ձեր անգլուխական բալասանէն անհանի հատիկներով և կրնամ հաւատալ ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարելաւում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործէս գործելու, և առաջին փորս ուրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ անչափ մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն։» (Սոր.) Վ. Լինզլի, Նեգրի թնդանոթագրէն։»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտաքնոյ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1½ բենեք, 2 շիլին 3 բենեք և 11 շիլին։—Պատրաստող ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԹՈՄԼԻՆՍՈՆ, 4, Ապրիլ Բալէյս, Պլոմբիրերոս, Լոնտոն։

Մեծապանակ և փոքրապանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով։
64 Մ. ԷՍՊԻՐԻՏՆ ԳԱՐՊԻԱՆՆ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վարիստա, պահանջելի քով, կայարան Թրամուէյին։ 95 և 97

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՑԺ—ԿԱՐՈՎ

ՅՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՅՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԵԱՌ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ յարդ գտնուած է, կասարելագործելու համար ուղիղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, ցնաւութիւն, զրաւանցք, տանական կարգութեան վարչական կորուստ, եւ տանական պիտերու կորուստն յատուկ եկած ամէն գործարանական խանգարումներ։

Կը բուժի գժուարամարսութիւնը, ջղային եւ որսի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, որ եան շրջանի բոլոր խանգարումները։ Ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառամբ. Կէ կասեցուցնէ կենսական պիտերու ուռ և կորուստ որ յատուկ եկած է ուռ և պատանուն։

Ջղային անկարութիւնն եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս գեղին ապդուութիւնն անմիջական եւ մեծագոյն է։ Մեկամսեայ թեան զգալու մեծին եւ սխալանիշը կ'ամենհատնան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՅՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթի եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, որեան մէջ մեռնանալով կենսական ելիկարական ասորը, փոսիրն, որ ուղեղին կեղրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Ստանական կորզը կը կենդանացուցնէ մարդկային ամրոյզ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մարդն ասալ հանգիստ եւ առաջ առաջնութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարսկանութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աներաշտամ է, կը զարթեցնէ եւ կը հեռացնէ արիւնն եւ նոր առաջադիմութիւն ի յուսալ ուղղելն, ջղային գրութեան եւ մշանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոյանալուն առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մասնաւորապէս կարգաւորելու նշանաւոր յաւելումը մը այլ վարքագրութեան հիւանդը չատաց ի վեր։ Ի։ Մարդութիւնը վերանորոգուած է։ Աներաշտաց հրաշալի գործ։ Դեմքը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորուի, ակերը ջղուած կը լիքին, մարքը պղտնա եւ առաջի գոյն մը կ'առնու, մարդերը այլ կ'առանան։

Ջղաւորագիր ասոր նմանութիւններն։ Տոքթոր Լալորի Մշանիրա Ֆոսֆոտինը պատրաստեալ է մեծ չէիրուն մէջ որը բրիտանական կառավարութեան գրասենը կը կրնան տա բաներով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, Regis d ... փոքրագրուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յատուկ բնութ ... ազդեցութիւն եւ ... կեղծել։

Մեծապանակ եւ փոքրապանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով։
65 Մ. ԷՍՊԻՐԻՏՆ ԳԱՐՊԻԱՆՆ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վարիստա, պահանջելի քով, կայարան Թրամուէյին։ 95 և 97։

ՖԻԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր ... Նիւ-Եորք կը գնան Լիվերպուլ և Ուր-Եորք ...

Անուանք	Թանց	Անուանք	Թանց
Ամերիկա	7718	Գերմանիա	4841
Եդրոպա	7715	Պոմերանիա	4535
Էլբիա	7391	Լանգարիա	2574
Ուրանիա	7366	Մարսիան	2103
Բաւարիա	5587	Ալդրա	2393
Սեգիստանիա	5517	Ալարգասա	2166
Կարլիա	4809	Սարդինիա	2246
Սիբիրիա	4557	Բարսիրա	2144
Ալբերտ	2143	Թրինիտատ	1899
Գեռատ	1676	Մարգարէ	1855
Շերոսէրկ	1614		

Trinidad շոգենաւը Լիվերպուլէն ասա կ'ուղարկուի յունիս 9ին։

Aleppo շոգենաւը, նաւապետ Ferguson, Կլասկովէն ասա կ'ուղարկուի յունիս 15ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ Էրզրում
Thomas C. Joly

Թիւ 1, Գիւշիւք Հալիլ փաշա խան, Գալաթիա 196

ՇՈԳԵՆԱՐԱՏԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵՌԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիոյ և Բոլոնիոյ գլխաւոր կանոնաւոր գիծ

Սամսոն, Տրապիզոն, Գաթուամ և Նովորոսիսք երթալիք յատաջիկայ շաբաթուան է Մէրսոյ որ մայիս 28ին Մարսիլիայէն և յունիս 3ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն իմմասին առնելով,

Ա. կարգ 300 ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղղեալ և տեղեկութիւն

Նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԷՅՈՒԼ
Թիւ 17-18 Գիւշիւք Միլլէթ
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14 371

Աթոռնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ